

Laisvoji Lietuva

USPS 301 590
Free Lithuania

2618 W. 71st St., Chicago, IL
60629

Tel. (312) 476-3371 or (708) 839-5531

Second Class Postage Paid At
Chicago, Illinois

Single Copy 0.75 ct. Atskiro
nr. kaina 0.75 ct.

KAS GYVENA SAVO TAUTAI
GYVENA VISAI ŽMONIJAI!

Prof. A. Voldemaras

EINA 45-tus METUS

1 1991 LAPKRITIS - NOVEMBER 21

Nr. 23 (1620)

MŪSŲ KARIUOMENĖ

Dr. JONAS KUNCA

Nepriklausomybės paskelbimas 1918 metais būtų nieko neatsiekęs be narštos mūsų kariuomenės, kuri, kad ir ne kaip ginkluota, pajėgė apginti šali nuo lenkų, raudonarmiečių ir bermontininkų puolimų ir kuri išsikovojo Klaipėdos kraštą. Jei kas iš anų laikų politikų galvojo, kad karinės jėgos mažai mūsų šaliai nėra reikalingos, greit pamatė, kad be jų krašto nepriklausomybė nebūtų įmanoma. Be anos savanorių kariuomenės nebūtų buvę nei nepriklausomos Lietuvos 1918 m. nei dabar. Tik nepriklausomybės laikų išauginta ir išauklėta karta pajėgė išlaikyti lietuviybę iki 1991 m. šalies laisvės atgavimo.

Jei, žiūrint atgal į istoriją, tam tikru momentu mūsų kariuomenė turėdama progą neėjo atsiimti Vilniaus krašto ir nepasipriešino Raudonajai Armijai, tai priklausė nuo politinių ir kariuomenės vadų laikysenos, dėl kurios galima būtų daug padiskutuoti. Tik tam dabar ne laikas. Geriau žiūrėti į ateitį. Lietuva nepriklausoma, bet pavojai dar nėra praėję. Privalom budėti, kad apsisaugoti nuo bet kokių netikėtumų. Tai reiškia, kad negalim likti be kariuomenės.

Tiesa, kad nepriklausomybę atgavom beginklviu, vienu tautos pasi-priešinimu okupantui. Tiesa, kad tai buvo tinkamiausia taktika susidariusioje padėtyje tiek S. Sąjungoje, tiek visam pasauliui. Ginkluotas pasipriešinimas būtų kainavęs daug aukų ir vietoj nepriklausomybės ko gero turėtumėm dabar okupanto įvestą karo stovį. Bet neturim tikėti, kad tokia pati taktika mums garantuos laisvę ateityje, skirtingose sąlygose. Buvusi sovietinė imperija eina prie anarchijos. Mūsų krašte randasi gana stiprios sovietų karinės jėgos, kurios neturi jokio noro pasitraukti iš Pabaltijo. Ne same tikri, kad sąjungoje neįvyks dar vienas bandymas nuversti demokrati- nę valdžią ir įvesti kokios nors rūšies diktatūrą, kuri galėtų nerespeku- tuoti Lietuvos nepriklausomybės. To- kiu atveju mūsų tautos pasyvaus pasi- priešinimo galėtų nepakakti. Pašlijus tvarkai sovietinių kariuomenės, pra- sidėjusios sauvaliavimas mūsų šalyje. Tokiom galimybėm, kurių tikėkim Lie- tuvai neteks pergyventi, reiktų būti pasiruošusiems.

Lietuva neturi mažiausių preten- zijų į jos kaimynių teritorijas, bet ji yra pasiryžus apginti savo žemę. Tam

aišku, reikia turėti šioji tokį milita- rinį potencialą. Apsigynimui reikia be- veik dešimt kartų mažiau karių negu puolimui. Jei sovietai mūsų krašte lai- ko apie 70,000 karių, mums pakaktų 10-15,000 gerai ginkluotų ir paruoštų vyrų. Likusi tautos dalis turėtų būti pasiruošus partizaniniam karui.

Saugumo dalinių efektingumas pri- klauso nuo karių paruošimo ir tinkamo apginklavimo. Apsigynimui nuo tankų ir lėktuvų užtenka daug piges- nių priemonių: antitankinių ir antilėk- tuvinių raketų bei kitų modernių gink- lų. Juos pasirenkant reikia atsižvelgti į galimo priešo apsiginklavimą. Slo- venija yra geras pavyzdys: su prieš- tankiniais-priešlėktuviniais ginklais slovenai sėkmingai atremė daug stip- resnes serbų jėgas ir privertė jas gėdingai pasitraukti. Be to, apsaugos ginklai yra iki 100 kartų pigesni už tankus ir lėktuvus. Kadangi Lietuvai skubu atstatyti kraštą, ekonominis fak- torius yra gana svarbus.

Gynybai reikia ne vien modernių ginklų, bet ir gerai paruoštų vadų ir karių. Turime nemažai buvusių Rau- donosios Armijos karininkų, tik rei- kėtų ir patikimus pasidėti į Vakarų šalis, kur jie pagilintų savo žinias apie strategiją ir naujų ginklų vertoji- mą. Tinkama vadovybė yra geros kariuomenės suorganizavimo pagrindas. Pati krašto policija ir valstybės sienų saugotojai, be savo tiesioginių pareigų, turėtų būti paruošti krašto gynybai.

Šiuo laikų kariuomenės pajėgumas priklauso daugiau nuo jos pasiruoši- mo ir apginklavimo negu nuo divizijų skaičiaus. Moderniški ginklai veikia kompiuterių, radaro ir bendrai elekt- ronikos pagalba. Jų aptamavimui rei- kia išmoksintų karių, kurie sugebėtų sekti militarinės technologijos pro- gresą ir jį panaudoti savai kariuome- nei.

Kyla klausimas, kur mūsų karininkai galėtų įgauti modernaus karo spe- cialybės patyrimą. Šiuo metu tobuliau- sias karo jėgas turi Vokietija ir Ang- lija. Gal būt su tom šalim ir reiktų tartis dėl mūsų naujos kariuomenės vadų paruošimo.

Per šių metų Kariuomenės Šventę, be išreiškimo pagarbos ir padėkos ikšioliniam Lietuvos gynėjui, turime pradėti kurti modernią krašto karinę apsaugą.

pagalbos paskirstymą, nes "... tiek daug iš Vakarų ateinančios mūsų kra- tui pagalbos kažkaip dingsta, atrodo įkrenta į juodą skylę". Įsidėmėtina, kad komunistinė diktatūra Maskvoje šiandien vis dažniau vadinama "cen- tr u". Ir Bonner savo kalboje tai nu- rodė.

"Privalome pastatyti sau klausi- mą, ar mes norime padėti žmonėms, ar mes norime padėti totalitariniai- ai pabaisai, kuri dar tebeegzistuoja ir kuri kartais yra vadinama 'centru'. Jūs turite atsiminti, kad kai jūs pa- date totalitariniam centrui, jūs re- miate totalitarinę ekonomiką."

Įsidėmėtina ir tai, kad Jelenos Bonner išpėjimas apie "juodąją sky- lę" paremia JAV konservatyvios gru- pės "Center For Security Policy" (CSP) sensacingą teiginį apie paga- bos nutraukimą. CSP skelbia, kad ge- ra dalis Maskvos Centro gaunamos Vakarų pagalbos grąžinama į užsie- nius komunistų partijoms tenai pa- remti ir prieš laisvuosius kraštus o- peracijoms finansuoti. CSP teigimu tokiai Maskvos Centro veiklai finan- suoti yra būtina tvirta Vakarų valiuta. Esą vien tik pirmame 1991-jų metų pusmetyje Vakarų subversijai buvę panaudota tarp \$ 10 ir \$ 30 milijonų Vakarų pagalbos.

Panašius klausimus savo kolumno- je kelia ir kolumnistas Zdzisław Ru- rarz, Lapkričio 1 d. kolumnoje, "Wa- shinton Inquirer" savaitraštyje, jis analizuoja "Madrido Susitikimą". Ru- rarz, kaip ir Bonner, kelia Gorbačio- vo valdžios teisėtumo klausimą. Kai kas sakys, kad Gorbačiovas tikrumoje nebesąs Sovietų Sąjungos vadas, ka- dangi senoji SSSR išnyko, gi naujoji der neatsirado. Priedu Rurarz nuro- do:

"Kitaip sakant, SSKP (Sov. S-gos Kompartija) ir 'parlamentas', Gorba- čiovą kaip krašto prezidentą nomina- vusios ir išrinkusios dvi institucijos, nebeegzistuoja. Tad neišku kieno var- du Gorbačiovas valdo kraštą. Darsvar- biau tai, kad niekas tikrai nežino, ką reiškia 'krašto' terminas."

Autoriaus manymu "Gorbačiovas, nebet būtų nuverstas kito pučo, šiuo kart tikro, faktinai gali būti daug ga- lingesnis Sovietų vadas, negu bet ku- ris prieš jį buvęs, nes jo galia atro- do nėra nė kieno ribojama". Esą vie- nintelė jo problema galinti būti, kaip- tą galią panaudoti prie abejotųjų jo pavaldinių lojalumo sąlygų. Antrą spa- lio mėnesio savaitę jau būta gandų, kad Gorbačiovas buvęs pašautas. Pa- gal Rurarz, "... atentatas prieš Gor- bačiovą arba kitas pučas yra daugiau negu galimas."

1991 m. lapkričio 19 d. "The New American" žurnalas patalpino Robert W. Lee keturių puslapių straipsnį pa- vadintą "Nauja, Pagerinta SSSR." Au- torius Lee skeptiškai žiūri į SSSR "pa- gerinimus" bei "demokratėjimą". Jis patiekia davinius apie komunistų ir "buvusių komunistų" įtaką ir mani- puliacijas tikrai ar netikrai nepri- klausomomis pasiskelbusiose respub- likose. Gal daugiausiai pasitikėjimo jis rodo Ukrainos tautiniam sąjūdžiui Ruk, su jos vadu Ivan F. Drach, ir Vy- tauto Landsbergio vadovaujamai Lie- tuvai. Geroka straipsnio dalis skiria- ma Baltijos kraštams. Nurodomi tų valstybių sunkumai pasiekti pilną ne- priklausomybę nuo Maskvos, kai jie yra surišti su Maskva bendra valiuta, geležinkeliais, oro linijomis ir tarpu- savyje priklausančiomis pramonėmis "Priedu, turi būti išspręstas maždaug 250,000 Sovietų karinio personalo e- sančio Baltijos kraštuose likimas. De- rybos gali užstoti metais."

TĖVYNĖS SARGYBOJE

Jurgis Juodis

Aliejus

Robert Lee nurodo, kad Estijos pre- zidentas Arnold Ruutel yra "buvęs" komunistas, įstojęs Partijon 1964 m. Šių metų pradžioje Estija pasirašiu- si ekonominę sutartį su Sovietų Są- junga.

"Latvijos Prezidentas Anatolija V. Gorbunovs buvo Komunistų Partijos funkcionierium daugiau kaip 8 metus prieš 1988 metais jo išrinkimą vado- vauti Latvijos parlamentui. Jis kartą pasmerkė demonstratorius už nepri- klausomybę, tačiau po jo perrinkimo praėjusiais metais, nenorom prisidėti, kai nacionalistų dominuojamas parla- mentas paskelbė Latvijos nepriklau- somybę."

Straipsnyje daugiausiai iš visų Bal- tijos kraštų vietos skiriama Lietuvai "Lietuvos vadas Vytautas Lands- bergis labiausiai ir visų dabartinių respublikų vadų pasižymi daugelio me- tų pasipriešinimu komunizmui," ra- šo Lee. Toliau nurodo, jog 1990 m. ko- vo mėnesį jis tapęs pirmuoju neko- munistų išrinktu vadovauti Sovietų respublikai, po ko Lietuva buvo pir- moji nutraukusi ryšius su Maskva, paskelbdama "momentalią" neprikla- somybę.

Priminęs Gorbačiovo represijas prieš Lietuvą, straipsnis primena, jog Lietuvos Prezidentas viešai kritika- vęs Prezidentą Bush už jo baugščia (wimpish) politiką Baltų pripažinimo klausimu. Lee primena Landsbergio nusiskundimą dėl Sovietų siautėjimo Lietuvoje: "Kas kartą, kai Jungtinės Valstijos rodo didesnę prielankumą Sovietų Sąjungai, Baltijos valstybės, gi ypač Lietuva, vėl būna puolama So- vietų karinių pajėgų."

"Insight" žurnalas š. m. lapkričio 3 d. laidoje įsidėjo idomų ir intriguojančių straipsnį apie KGB ir Kompar- tijos archyvus. Iš Sovietų Sąjungos ar- chyvų netrukus gali pasipildyti per 70 metų susirinkusios tamsios paslap- tys... Tačiau kai kurios bylos ypatin- gai KGB archyvų-gal niekada nebus pilnai iškeltos viešumon", -sako žur- nalas. Straipsnio autorius Jonas Bern- stein cituoja Leniną: "Tu negali ap- gauti istoriją, bet gali suklaidinti sa- vo priešus." Atrodo ir istorija ir priešai, pagal lietuvišką patarlę -

"jei nenuėinant, tai pareinant" ima atkasti Lenino melus, štai, girdime iš Maskvos, kad "Oktabrskaja Revoli- ciją Leninas šiemet minėjo, vienutėje, jo mauzoliejus buvo uždarytas."

Rusijos Prezidento Boris Jelcino spaudos sekretorius Pavel Voščanov neseniai paskelbė kai kuriuos davinius iš Kompartijos archyvų. Atrodo, kad komunizmą ir Leniną bandą išbaltinti Vakarų intelektualai ir liberalai aps- kritai galės turėti sunkumų suverčiant visą kaltę tik ant Stalino. Imkime 1917 m. pučo vadą Leniną ir jo siūlymą "nu- bausti" kaimynines Latvijos ir Estijos valstybes. Jis numatė nubaudimą "... karinėmis priemonėmis (pavyzdžiui pereiti kurioje nors vietoje sieną, iš- gyti mažiausiai mylią ir pakarti 100-1000 jų biurokratų ir piniguoti- ...)" Įsismaginęs Leninas tęsė savo projekto dėstymą: "Vėliau mes su- versime visą kaltę ant jų; pažengsi- me 10-20 mylių ir karsime buožes, kunigus ir žemės savininkus." Leni- nas, matomai susigundęs kapitalizmo idėjomis, net numatė paskatinimą ko- rikams: "Už kiekvieną pakartą asme- nį bus 100,000 rublių atlyginimas."

Michael Ledeen (iš American En- terprise Institute), kurs turėjo progos pažvelgti į dalį Centralinio Komiteto archyvų, stebėjosi partiečių popieriz- mo akuratiškumu. "Viskas dokumen- tuota, viskas tiksliai pažymėta, kiek- viena byla turi gražiai susumuotą tu- rinį jos priešakų..." Straipsnio au- torius sako, kad Kompartija, net ir no- rėdama ar laiko turėdama, jokių bū- du negalėtų sunaikinti savo bylų: dėl atsargumo viskas buvo dublikuota ir net triplikutuota. Bylose liko net ir pa- naikintų bylų aprašymas.

Tačiau, deja, ne visos bylos pateko į Rusijos Respublikos rankas, gi KGB operatyvinės bylos vargu ar kada pa- matys dienos šviesą. Tą klausimą na- grinėjęs Vladimir Bukovski paaiški- na:

"Prieš metus, 1990 m. biržely, Gor- bačiovo įsakymu Politiūro archyvai buvo paskelbti išimtiniais ir atskir- tais nuo Centrinio Komiteto archyvų, kame jie buvo laikomi, ir perkelti į

(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVA SOVIETIJOS ŠEŠĖLYJE

Į Istorijos Vystymąsi Kitų Akimis Žiūrint.

JURGIS SUGINČIUS

Lapkričio 7 dienos ryto TV žinios rodė NATO posėdį Europoje ir prane- šė apie didelį NATO baiminimąsi dėl galimo SSSR subyrėjimo. Darosi aišku, kad Europos, kaip ir Amerikos rink- ti ir nerinkti valdovai pradeda atsi- gauti iš pirmųjų laisvės prasiveržimo smūgių ir ieško būdų, kaip, kal- bant apie "demokratią", demokrati- jų pinigais vėl sustiprinti Maskvos centrinę galią. Visas reikalas mato- mai grįžta į seną vagą: Vakarų pa- galba, kad ir kitu rūbu pasipuošusios, komunizmo tironijos išlaikymui. Tai būtų, kaip daugelis žinome, nebe pir- mas kartas, kai Vakarų finansinė, po- litinė ir materialinė (maistu bei tech-

nologija) pagalba ištraukė diktatūri- nį skenduolį iš ekonominio krioklio ir laisvės srovės.

Andrei Sacharovo našlė Jelena Bonner spalio mėn. pabaigoje, besilan- kydama Amerikoje, teigė, kad neva tai buvusios SSSR centrinė vyriausybė te- betesia Sovietų žmonėms primestą totalitarinę tironiją, tebėra totalitari- ne ekonomija besiremianti diktatūra ir paneigia žmonių teises. Savo kalbo- je Kongreso patalpose, Washingtone, ji nurodė, kad Gorbačiovas tebesėdi valdžioje, nežiūrint to, kad Liaudies Deputatų Kongresas, kuris jį išrinko, nebeegzistuoja. Ji reikalavo, kad pri- vačios agentūros prižiūrėtų Vakarų

Ar Ne Perdaug "Musų Ant Jaučio Rago"

VILIUS BRAŽĖNAS

Kol Lietuvos padėtis pasaulyje tebebuvo ypač opioje propagandinėje fazėje, teko vengti ne tik atsitiesiančios Lietuvos veikėjų kritikos, bet ir išeivijos senų ir naujų veikėjų kritiško pakenkimo. Vis teko baimintis, kad nesutikimo įspūdis nepakenktų ant geopolitinio kardo ašmenų balansuojančios tautos pažangai ir laisvę. Dabar jau gal ne tik labiau galima, bet ir reikia pasidalyti kai kuriomis nutylėtomis kritiškoms mintimis. Atrodytų turime gerą progą išeivijos veikloje stabtelėti priešais mus guliančio žygio įvertinimui. Kelionėje stabtelėjus paprastai nusibraukiamos ir kelio dulės. Šiuo kart pažvelkime į reikalingus sikratyti vis storėjančių NUOPELNŲ dulkių sluoksnius.

Turint mintyje, jog išeivijos pagalbos Lietuvai reikalas dar nėra pasibaigęs, būtų negera, jei ypač jaunesnioji veikėjų karta, vis labiau įsijungianti į išeivijos veiklą, planuotų ateities veiklą turėdama kreivą ar visiškai aklą pažiūrą į veiklos praeitį. Deja, matyti perdaug reiškinių, kad daugelis jaunesniųjų, ir nebūtinai pačių jaunaisių, veikėjų grindžia dabaties ir ateities veiklos kelią ne istorinės realybės akmenimis, bet tuščios ignoracijos išpūstais balionais. Priedu, net ir veiklioji, aktyvioji bei idealistinė jaunoji karta dar kurį laiką turės šauktis išeivijos senosios kartos pagalbos ir gal net melstis, kad ji kucilgiau išsilaikytų veikloje... Tad naujai (palyginti su nuo pat okupacijų prasidėjusia veikla) veiklon įsijungę dalindamiesi nuopelnais už visiems gan nelauktai staigiai pakilusią Lietuvos laisvę, vieną kitą nuopelnų vainikėlių bei medaliukų turėtų pasukti ir anai, senajai, generacijai, nežūrint kaip stipriai dabartiniai veikėjai besijauštų vieni patys Lietuvą išvadavę,

laisvės karo gale į paskutines triukšmingiausias kautynes įsijungdami.

Nežinau kilmės pasakėčios apie jai tį ir musę, kurią esu girdėjęs jau vaikystėje. Visą dieną arklą traukęs jautis grįžta namo iš laukų. Kiemo tarpvartėje ant jaučio rago tupinti musė išdidžiai taria kiemo musėms: "Ir mes arėme..." Manding ne tik ant Lietuvos, bet ir ant išeivijos vadavimo veiklos jaučio ragų bando atsistoti per daug savo arimų besididžiuojančių musų. Vienos musės, iki šiol besidarbavę doleriniame mėšlyne, tik prie pat vartų ant jaučio rago nutūpę, giriiasi irgi arę. Pinigėlio pasidare, lietuviškos veiklos (kad patriotizmas nekainuotų) vengę, šiandien pasigarsindami nuvažiuoja Lietuvon ir grįžta lyg tik savo vizitui Lietuvos nepriklausomybę atstatę. Ko gero jie ten parlamentą ir prezidentą pamoko kaip "demokratiją" įvesti ir ekonomiją suplanuoti. Neseniai skaitėme apie išdidų ir patriotišką Lietuvos lankytoją, kurs, pasirodo, po viso "patriotinio" gyvenimo išeivijoje, net nežino, jog egzistuoja koks tai Bernardas Brazdžionis!... Net okupacinėje cenzūros dešimtmečius išgyvenę lietuviai apie jį žinojo ir, jam ten pagaliau besilankant, jį ant rankų nešiojo. Manytumei bent Lietuvoje galėjo apie jį išgirsti. Ko gero tokius ir Lietuvoje lankė. Juk ir ten yra nemaža "mulininkų", kaip juos vadina. Skaičiau Lietuvos spaudoje apie epizodą laike "Baltijos Kelio" gyvos grandinės demonstracijos minint Hitlerio-Stalino Paktą. Reporteris priėjęs prie pakelės namo stovinčios ir istorinį įvykį kelyje stebinčios lietuvių grupelės, į klausimą, kodėl jie neįsijungia į patriotinę grandinę, vienas jaunas vyrukas trumpai - drūtai atrėžė: "Ko gi?... Juk ten muilo neduos..."

Triumfuoją, Kad Ir Sužalotas

JOHN F. McMANUS

Clarence Thomas galų gale susilaukė pakankamo skaičiaus senatorių jį patvirtinusių ir Aukščiausiąjį Teismą. Nors jis ir ištvėrė sensaciną paskutinių momentų mėginimą suiteršti jo charakterį, nei jis nei mūsų tauta neišėjo iš tos kančios nesužaloti. Tie, kurie mano, kad pagaliau taisai procesas pasisekė, turėtų paklausti: Koksai konstitucionierius, ar konservatorius, arba prieš - valdžią nusistatęs pašalinis žmogus leis ateityje tapti "aukštos technologijos lino auka?"

PASIEKTOS NAUJOS ŽEMUMOS

Argi taip išgarsinta Konstitucija buvo to viso objektas? Ar Aukščiausiojo Teismo teisėjo tikroji rolė pasidarė svarbiausiu Senato ir Žinybos susirūpinimu? Amerika priėjo tokį punktą, kur necenzūriški ir viešumon nekeliami seksualiniai poelgiai da - bar yra Jungtinių Valstybių Senato brūkiami ir pusiau atsibudusių amerikiečių sąžinės. O Amerika, kuri tikisi juridinių kvalifikacijų, o ne dirbtinių šmeižtų, kuriais taip susirūpinę Biden, Kennedy, Metzenbaum ir kiti, toji Amerika ir jos tautinės tradicijos smunka į naują žemumą.

Išsilavinę Senatoriai patvirtino įstatymus, kuriais baudžiama už seksualinius kėslus (sexual harassment), bet juose taip pat nurodoma, kad tokiems nusižengimams yra duota 120 dienų statutinis terminas darbovietėse, ir 30 dienų terminas federalinėse tarnybose esantiems. Niekas nepaisė, kad profesorė Anita Hill kaltinimus suteikė po devynių metų. Niekas nepaisė, kad toksai seksualinis nusikaltėlis palieka ir vėliau panašaus elgesio pėdsakus; bet Clarence Thomas tokių pėdsakų nepaliko. Niekas nepaisė, kad yra toksai senos mados dėsniš, kad žmogus laikomas nekaltu, kol neįrodyta, kad jis kaltas!

Anita Hill Clarence Thomas konfrontacija negali atrasti susitaikymo.

Čia nebuvo kokio nors nesusipratimo reikalo, koks nors ryšio trūkumas ar kokia nekalta klaida. - Vienas jų melavo, o vienas jų kalbėjo tiesą. Clarence Thomas, kuris sekė Bushotram dytojus, kurie demonstratyviai tvirtino jau prieš kelias savaites, kad Thomas niekada nediskutavęs su niekuo apie Roe prieš Wade bylos eigą, ir tuomi atidarė plačią duris kaltiniams, kad jis yra tas, kuris meluoja. Nors Busho lygos garbės žaidėjai ir stengėsi lošti pagal taisykles, visai tai paliko nemažai randų Teisėjui, betgi ir profesorės Hill sensacijų kėlėjams O kokia gi Oklahomos profesorės padėtis? - Ji leidosi būti įtikinta Senato padėjėju, kad ji pristatytų, anot jų, anonimę bombą. Kai šiai bombai nepavyko sprogti, vienas tokių padoraus elgesio Senatorių pavyzdys ėmė ir išplepėjo spaudai apie seksualinį kėsą ir p. Hill.

To pasekmėje, Anita Hill nuvyko į Washingtoną, pridėjo dar pasiūlykštinančių detalių prie tos tariamos bombos, ir ją visų amerikiečių akiavaizdoje, susprogdino, be to dar duodama visiems pamatyti pirmąjį Senato X - įvertinimo pornografiją. Po to ji atliko fantastišką šokį, išreikšdama savo vėlyvesnių metų profesionalinius ir socialinius kontaktus - daugelis jų jai buvo suteikti to paties žmogaus, kurį ji apšmeižė esant pavojingu iškrypėliu.

Keletas senatorių visai racionaliai mėgino nustatyti, kodėl panelė Hill norėjo meluoti, įeigu ji, iš tikro, tą visą pasaką pati sukūrė. Senatorius Hank Brown (R-CO) švelniai užklausė jos, ar ji gal turėjusi kokių filosofinių nesutarimų su teisėju, ir sakėsi turėjusi nuomonių skirtumą, kas liečia Roe vs. Wade bylą. Brown norėjo tęsti apklausinėjimą su tikslu sužinoti, ar buvo tarp jų ir nuomonių skirtumas apie "patvirtinimo akciją" (affirmative action), taip pat ir įstatymų interpretaciją, pagal to įstatymo prad -

Reiškia - "mulininkų" būta ir yra abiejose Atlanto pusėse. Vienok žinome išeivių, kurie sugebėjo ir pinigą pasidaryti, ir nuo Lietuvos vadavimo veiklos nepabėgti. Daugelis ne tik sava veikla, bet ir finansais kitų veiklos pastangas rėmė. Tačiau dabar bus bandančių tik "biznį" iš nepriklausomybės padaryti, kuriems ta nepriklausomybė ligi šiol gal buvo nei šilta nei šalta. Tegul daro, biznį, tegu sudaro spragas prekybai su užsieniu, nes Lietuvai reikia ryšių su Vakarais. Tačiau mūsų spauda neturėtų iš mūsų jaučius sukurti.

Imkime naująją, ar jaunąją veikėjų kartą, kuri daugelį mūsų pradžiuo įsijungdama svetimų kalbų žinijimu ir technologijos priemonių susižinojime supratimu. Laimė lietuvių tautos pasigėrėtina drąsa ir ryžtas nustebino ne tik svetimuosius, bet ir pažadino kai kur apsnūdusį ar prislopintą jaunosios išeivijos lietuvių kartos pareigos jausmą savo tautai. Tačiau ir čia, tenka apgailėti, atsiranda perdaug "musų" ant Lietuvos vadavimo "jaučio" ragų. Iš nežinia kur, atsiradę, pavyzdžiui, fotogeniškos ponutės ar (sutaupytos) visuomeninės energijos pilni vyrukai staiga "atrandą Ameriką" veikloje. Gerai, jei panaudojant naujus metodus praskina naujus kelius - to niekad neperdaug. Tačiau būna ir taip, kad nusifotografuoja su vienu kitu kongresmanu ar senatorium, atsilanko Kapitolijuje ar Baltuosiuose Rūmuose, gauna pasirodymą televizijoje ar paminėjimą vietinėje spaudoje - ir jau vienintelis ar vienintelė padeda Lietuvai ir skina naujus kelius į laisvę. Lyg ligi šiolei niekas nėra nieko panašaus daręs. Ypač juokinga, kai bandoma sudaryti vaizdą, jog Lietuvos vadavimo veikla prasidėjo tik jai ar jam į tą veiklą (pagaliau) kaip reikiant įsijungus. Lyg tik musės, o ne jaučiai ligi šiolei arė ir akėjo vaiklos dirvonus, kuriuose dešimtmečiais buvo sėjamas ir piauamas Lietuvos bylos klebenimo ir Lietuvos vardo garsinimo derlius. Laimė pastarųjų poros metų Lietuvos garso sėklos krito laisvajame pasaulyje ir neblogoi (nors, palyginti, de ja nepakankamai) išpuręnų viešosios opinijos ir politikos dirvą.

Susidaro įspūdis, jog nekartą net organizacijas atstovaujį asmenys pamiršta tą faktą, ir bando per eilę metų organizacijos užstatomus nuopelnus prisiegti prie asmeninės krutinės. Organizacijų atstovai turėtų pamiršti esą tik musės ant organizacinio jaučio rago. Tokiu atveju bet kokia jų veikla susilauktų nuoširdesnės paramos iš organizuotos visuomenės.

Gerokai stebina ir ilgiau bei stipriau veikusios jaunosios kartos prieikin prasiveržusių veikėjų arogantiška ar gal fanatiškai parapijinė laikysena, lyg be jo ar jos atstovaujamos organizacijos nieko kito visame pasaulyje nebūtų. Net ir tokiais atvejais, kai kitų organizacijų tolygi veikla vyksta jų pašonėje ar net panosyje. Ypač sukrėtė ir net apstulino pastaraisiais metais užgyrimo ir įvertinimo užsitar -

minę sąvoką, ir dar kitokiais klausimais. Bet Pirmininkas Biden, paneigė jam toliau klausinėti, nes tai esą ne vietoje. Grafiškai apibudintas lytinis klausimas buvo leistas, tačiau logiška apklausa, su tikslu atrasti galimus motyvus profesorės Hill apkaltinimams, nebuvo leista.

Clarence Thomo konservatyvus požiūris buvo pakankama priežastimi atmeti liberaliniams Demokratams istorinę paramą juodiesiems, betgi šiuo atveju, net nukreipiant prieš jį savo pabūklus. Tikriausiai, Thomo nenoras sutikti su stereotipais, save išsiskelusiems juodaisiais kalbėtojais, davė šiems priežastį priešintis jo paskyrimui į Aukščiausią Teismą. Tačiau palieka dar daug neatsakytų klausimų - ar tikrai Clarence Thomas, kaip jį charakterizuoja, yra konservatyvus? Pamatysime vėliau; bet tuo tarpu, neleiskime savo vaikams žiūrėti per televiziją Senato tyrimų sesijų.

© 1991 The John Birch Society Features

Vertė -
VYTAUTAS CHAINAUSKAS

Pat Michalski atstovaudama Illinois valstijos gubernatorių Jim Edgar, atvykusiam į Chicago Lietuvos ministeriui pirmininkui Gediminui Vagnoriui įteikia gubernatoriaus dovaną ir perduoda jo asmenišką pasveikinimą raštu, min. pirmininkui atvykus į Illinois valstiją.

navusio Religinės Šalpos remiamo Lietuvių Informacijos Centro Washingtone vedėjo Viktoro Nako pareiškimas C-SPAN TV lapkričio 8 d. programoje. Trijų valandų vaizdinėje ir pokalbių programoje "Žvilgsnis į Lietuvą" dalyvavo Lietuvos ir Amerikos lietuviai, informuodami apie padėtį Lietuvoje. Apie šios programos propagandinį efektingumą, ypač kiek tai lietė komentarus Lietuvoje, galima prieiti įvairių nuomonių. Vienok V. Nakas Lietuvos bylą pristatė su jam įprastu įgudimu, ir buvo dalykiškas atsakinėdamas į klausimus. Tad juo labiau prietrenkė jo net neišprovokuotas pareiškimas, palietęs visą išeivijos veiklą, kai jis paklaustas, aiškino apie LIC veiklą, su pagrindu pasigyręs LIC reikšme skleidžiant informaciją apie Lietuvą jis netiesioginiai paneigė visą ligšiolinę kitų organizacijų tos rūšies veiklą išeivijoje. Berods galiu cituoti V. Naką: "Prieš 6-7 metus čia niekas nežinojo kur yra Lietuva..." Nejaugi?! Ir kas jį traukė už liežuvio?...

Buvau bešokas prie telefono atitaisyti, kaip paprastai stengiuos daryti su "liberalų" klaidinančiais pareiškimais tokiose programose. Tačiau prisiminiau, jog tai mūsų vadaus reikalas na ir nebūtų suprantamas ar svarbus svetimiesiems klausytojams. Jau nuo 1951-ųjų metų, nuo pirmojo Lietuvos okupacijos dešimtmečio minėjimo Amerikoje, gan artimai stebėjau Lietuvos vardo garsinimą Amerikoje, kartais ir savo trigraši prikišdamas. Prieš kiek laiko esu rašęs, lyg mes visi stovime ant didvyrių pečių. Tačiau ir be tų didvyrių, kuris kančia ar mirtimi išlaikė Lietuvą gyvą, buvo pakankamai žmonių, kurie žemiškom priemonėmis skleidė žinią apie Lietuvos bylą. Ar VLIKo pirmininkai, pradędant preli. Krupavičium Vokietijoje ir veikėjai to nedarė? Gi išeivijoje - laisvajame pasaulyje - tokią veiklą plėtė VLIK - ALT, vėliau įsisteigusi PLB, eilė mažesnių bei didesnių organizacijų ir "partizaniniai" veikėjai.

Be dažnų viešesnių minėjimų prisimintinas didysis "Žygis" į Jungtines Tautas New Yorke, Simo Kudirkos šuo lis į laisvę, prieš 21 metus, su išeivijos organizacijų pagalba išgarsinęs Lietuvos vardą ir sugrąžinęs Lietuvą į žemėlapi. Įdomu ką šiandien pasakytų istoriją paneigti bandančios jauniosios kartos veikėjų arogantiškumą daugelis visą savo gyvenimą Lietuvos vardo garsinimui pašventusių ir dar dirbančių veikėjų. Su kai kuriais, greičiausiai, pats esu turėjęs garbės susitikti: Prelatas Balkūnas, Dr. Petras Vileišis, Dr. K. Valiūnas, Dr. Biežis, Dr. Prumskis, Leonardas Valiukas, Valerijonas Šimkus. O kur dar eilė "partizaninių" pionierių viešosios nuomonės formavimo srityje? Vieni man ir kitiems žinomi, kiti gal niekada viešo paminėjimo nesusilaukę. Lengvai prisimena Tony Mažeika New Yorke ir Kalifornijoje, Gečiai Filadelfijoje, Vytas Semaška Miami, inž. Matonis Worchester, MA., J. Jurkus Rochester, NY.

Tad vargu ar dera kad užsitarnavusiems naujiems veikėjams, kurių kai kurie dar nebuvo gimę, kai kiti jau Lietuvos vardą garsino, lengvai

išbraukti iš istorijos tuos, kurie mūsų dabartinei veiklai ir ateities veiklai pamatus sukrovė.

Kas Būtų Geriau Lietuvai?

Kuri politika būtų naudingesnė Lietuvai? Lietuviams irgi turėtų rūpėti, kad pasauly viešpatautų ilgalaikė taika, nes jei kiltų pasaulinis karas, daleiskim, tarp Kinijos ir vakarų valstybių, Lietuva neišvengtų katastrofos. Tat reikėtų remti realią politiką. Jei Sovietų Sąjunga ir atsigautų ir sustiprėtų ekonomiškai, ji negalėtų būti Lietuvai pavojinga, nes kartą Lietuvą pripažinus nepriklausoma, nenorės savo politiką keisti, nenorės pyktis su demokratinėmis valstybėmis, kurios yra pripažinusios Pabaltijo valstybes. Jei ateity Sovietų S-ga pasidarytų stipri, Lietuvai būtų naudinga palaikyti su ja gerus santykius, nes mes visuomet galime turėti daugiau nesusipratimų su Lenkija ar jei būtų nepriklausoma Gudija. Lenkija dėl savo šovinistinės politikos gali nepriptapti nei prie rytų, nei prie vakarų, bet Lietuvai ji gali būti pavojinga. Reikia budėti, kad neatsirasytų kitas Želigowskis.

Persiorganizuojant Sovietų Sąjungai ekonomiškai, reikia laukti, kad daug jos fabrikų supirkinės vokiečiai, japonai ir amerikiečiai, kuriems bus reikalinga gerų darbininkų. Kur yra žaliavos ir pigūs darbininkai, ten bėga kapitalas. Taip Sovietų Sąjunga galėtų pasidaryti antroji Amerika, kur mūsų žmonės galėtų užsidirbti pinigų ir grįžę namo kelti Lietuvos ūkį. Gi iš pačios Lenkijos mes net galime susilaukti kitos klastos.

I. Jokubka

Skandinavijos Pramone Domisi Baltijos Valstybėmis

Neseniai Europoje pradėtas spausdinti savaitinis laikraštis "The European" Nr. 0078, 1991 lapkričio 1 d. duoda daug įvairių ir įdomių žinių apie Europos valstybes. Laikraštis puikiai redaguojamas, pilnas spalvotų nuotraukų, yra brėžinių, Europos valstybių oro apžvalga, įskaitytinai Lietuva, ir t.t.

Tas laikraštis Ekonominiame skyriuje (psl. 24) rašo, kad Skandinavijos valstybės, ypatingai Švedija ir Suomija nori idėti daug pinigų į Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes, nes tenai darbo jėga 15 kartų pigesnė kaip Skandinavijoje. Žiūrint skandinavisku mastu, gamybinė automobilų įmonė "Volvo" atrodo didelė, bet europietišku ir pasauliniu mastu tėra nedidelė. Yra pasiūlyta, kad Lietuva, Latvija ir Estija, ar jos sritys būtų be pajamų mokesčių (tax-free zones). Tai užtikrintų greitą ekonominį augimą.

Lietuviams tas laikraštis gali būti įdomus. Jame pilna skirtingų duomenų apie Europą. Amerikiečių spauda beveik ištiesai rašo apie JAV-tijas. Laikraščio "The European" leidėjo-redakcijos adresas: Orbit House, 5 New Fetter Lane, London EC4A 1AP. JAV-tijose: Robert Maxwell Group Plc., 315 Hudson Street, 9th Floor, New York, N.Y. 10013. Atskiro numerio kaina kioskuose - 2,75 amer. doleriai.

P. Til.

USPS 301580

LAISVOJI LIETUVA

2618 West 71-st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef.: 476-3371 or 839-5531
SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO
ILLINOIS
Published bi-weekly on Thursdays (Except July) by

LITHUANIAN REGENERATION ASSOCIATION
Subscription Rates: \$ 22 annually, in Canada US \$ 22
Single copy 0.75 c.

Postmaster: Send address changes to the Laisvoji Lietuva
2618 W. 71 st Street, Chicago IL 60629

Leidžia LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS. Igaliota leidėja ir administratorė Ona Šimkuvienė, redaktorius Juozas Žemaitis.

Redakcinė kolegija: Marijus Blynas, Vilius Bražėnas, Algirdas Budreckis, Vytautas Jokūbaitis, dr. Jonas Kunca, Stepas Varanka, Juozas Vilutis, Povilas Žiškus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi, gražinami iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taisy savo nuožiūra.

MARIJUS BLYNAS

LIETUVOS VYTIS

Lietuviškoje spaudoje buvo paskelbta, kad Lietuvos Aukščiausioji Taryba rugsėjo 4 d. (1991 m.) priėmė naują, patikslintą Lietuvos herbas - Vytį.

Atrodo, kad sudarytoji speciali "Komisija" buvo to naujo Vyčio sumanytoja. Pagal laikraščius jie rėmėsi Briuselyje (Belgijoje) ir Stockholme (Švedijoje) rastais herbais, kurie yra iš 15 amžiaus pirmosios pusės ir sudaryti burgundų ar flamandų dvaruose. Ten taipgi net matyti Vyčio spalvos: raudona, mėlyna, auksinė ir sidabrinė. Spalvos, kokios jos būtų nėra esminiai Vyčio bruožai. Lietuvių Enciklopedijoje (L. E. 15 tomas, 67 psl.) rašoma, jog Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos Vyčio tradicinės žymės yra: "sidabrinis žirgas, raitelis atgręžtas dešinėn, auksu apvėžiotas raudonas dangalas su trimis galais, šalmas su plunksnomis." Taipogi pats esmingiausias Vyčio bruožas, tai šuoliais (zovada) lekias žirgas! Pats vardas "Vytis" rodo, jog raitelis (ir žirgas) vejas į prieką. Lietuviškai juk Vytis, reiškia persekti bėgantį priešą!

Esmėje visi senoviniai piešiniai, geriau ar blogiau rodo Vytį toje šuoliuojančioje padėtyje (žiūr. pridėtus piešinius).

Faktiškai, laiko eigoje toks Vytis išliko iki Liublino Unijos (1569 m.) ir net vėliau.

Lenkų įtakoje pradėjo plisti naujas Žečpospolitos (Lenkijos-Lietuvos) herbas. Jame viename skyde tilpo Lenkijos erelis ir Lietuvos Vytis. Kadanai, aišku, nebuvo per daug Vyčiui vietos, tai jis vaizduojamas stovintis pietu. Tuo būdu Lietuvos Vytis puičiai tilpo šalia Lenkijos erelio...

Tos "Komisijos" nariai teisindami savo įpirštąjį, sumenkintąjį Vyčio ženklą, kuriame raitelio šalmas jau nėra

šalmo papuošimo, aiškinosi, jog tai lenkų įpirštas nereikalingas priedas, paimtas iš Lenkijos erelio... (plunksnų).

Lietuvos aukščiausiosios tarybos rugsėjo 4 d. priimtas Lietuvos valstybės patikslintas Vyčio herbas

Tiesa, Liublino seime Lenkijos referendaras Czarnowski taip pat Lietuvos Vyčio ženklą išsireiškė: "Tą puikųjį nepaprastą baltą žirgą... Raitelis jojas ant to žirgo nepasidarė nei kiek blogesnis, o priešingai, jis buvo papuoštas puikiu... erelio plunksnų puoštu..." (L. E.). Taip buvo išsi-reikšta, bet tai tik graži "iškalba", angliška sakytų "retorika". - Niekas jokių plunksnų iš lenkų erelio uodegos neplėšė...

Esmė buvo tame, jog keitėsi laikai, tvirtinosi naujos pažiūros visur: mene, architektūroje. Įsigalėjo puošnumas. Dingo buvęs paprastas, bet didin-gas gotikinis stilius ir plito nauji renesanso požūriai. Bažnyčios statomos puošnios, įvairių lenktų linijų. Barokinio stiliaus bažnyčios įsigali Lietuvos sostinėje Vilniuje. Todėl yra aišku, kad kartu su naujomis pažiūromis keitėsi ir Vyčio ženklas. Negalima norėti ir net manyti, kad Lietuvos

Vytis turi būti lygiai toks pat kaip

Lengvenio (1379), Kaributo (1385m.) Vytauto (1385-1404 m.) ar Jogailos (1388 m.).

Laiko tekmeje keitėsi Lietuvos raitelio Vyčio išvaizda, bet nesikeitė esmė - Vytis vis dar tebebuvo dinamiškas - judesio ženklas. Tuo jis skyrėsi nuo kitų valstybių herbų, kur viskas vaizduojama sustingusioje formoje - pagal tikras heraldikos taisykles.

Nenuostabu todėl, kad burgundų ar flamandų (flamų) heraldikams Lietuvos ženklas buvo "netinkamas" ir jie jį atitinkamai "pagerino". Žirgas jau stovėjo taip, kaip kad buvo vaizduojama daugelio Europos valdovų ar kunigaikščių herbuose. Esu tikras, jog jie džiaugėsi atvedę Lietuvos Vytį į "normalią" heraldikinę formą, kuri nuo viduramžių laikų vyravo Europoje.

Lietuvos skriejantis Vyčio raitelis buvo "eretikas", nežinas heraldikos įstatymų bei taisyklių... Niekas juk nenuostabaus, - iš kur neseniai buvę pagonys žinos senas nusistovėjusias heraldikos mokslo ir meno taisykles.

Todėl man visai nenuostabu, kad burgundai ar flamandai pritaikė Vytį savo nuostatams, bet kad patys lietuviai sustabdė Vytį ir žirgą pastatė pietu - tai jau nebesuprantama ir keista...

Ar jie jau nebesupranta ką žodis "Vytis" reiškia? - Tikrai ne pusiau sėdintį, ant užpakalinių kojų tupintį ar trypčiotį vietoje žirgą... Tikra ironija, bet mes jau turime "komisijas", kurių nariai, atrodo, nebesuprato istorijos bei dalykų esmės...

Gražusis Lietuvos herbas - Vytis iki 1939 metų buvęs Lietuvos pasididžiavimu, nes buvo ryžtingas, dinamiškas herbas, puikiai atvaizduotas, su gražia istorine 400 metų senumo tridale gūnia, 1939 metų keistosios "komisijos" liko pakeistas į pietu stovintį arkluką, be gūnios ir raitelio šalmui dar pridėti kažkokios kaspinėlės... 1939 metų komisijos Vytis liko žinoma kaip "kaspinėlių" Vytis. Taip 1939 metais buvo sumenkintas Lietuvos Vyčio ženklas.

Dabar, 1991 m. vėl tas tęsiama. Vytis suprasinamas ir žirgas net pastatomas pietu... Vėl kažkokia tai "Komisija"... Ar ji atsklausė visuomenės nuomonės? - Neatrodė!

Ne burgundų ir flamų Vyčio mums reikia, bet tikro lietuviško vejančio priešą Vyčio, kokių jis buvo nuo seniausių laikų!

Gražioji tridale gūnia rodo, kad ant žirgo joja valdovas ir jis turi teisę puošniai atrodyti. Tie, kurie rašinėjo, kad gūnia "trukdo kariui joti" yra naivūs, nes su ta gūnia Vytis "išjojo" 400 metų!

Gūnia grožio ir heraldikos atžvilgiu suteikia Vyčiui iškilmingumo bei simetrijos. Tai reikšmingas senovinio pabalojimo ženklas.

Mes turime laikytis tikrojo Lietuvos herbo - Vyčio, turinčio visus jo istorinio vaizdavimo bruožus!

1940 metais vienas sovietinių okupantų komisaras pasakė: "Lietuvos raitelis nulipo nuo Vyčio žirgo ir daugiau jau niekada nebešuoliuos..."

Po 50 metų Vyčio raitelis vėl užsėdo ant baltojo žirgo ir vėl pradėjo šuoliuoti...

1989-1990-1991 metų didžiulėse demonstracijose už Laisvę ir Nepriklausomybę buvo nešamas ir iškeliamas gražusis Nepriklausomos Lietuvos simbolis - dinamiškas Vyčio ženklas su šuoliuojančiu žirgu, tridale istorine gūnia ir raiteliu, kuris vijo priešą iš Lietuvos!

Tačiau 1991 metų rugsėjo 4 dieną jo žirgą sustabdė naujoji "komisija" ir esmės nesuprantą atstovai... Jie raitelio "nenuosodino", tik tai "patūpė" ant pietu stovinčio žirgo.

Reikia grąžinti Nepriklausomos Lietuvos Vytį (buvusį iki 1939 metų, dail. A. Žmuidzinavičiaus). Jis geriausiai atvaizdavo Vyčio dvasią ir esmę.

Ten gal yra tik vienas mažas trūkumas - nėra kardo makštės, bet tas gali būti lengvai pataisoma-pridedama!

Tada Lietuvos Vytis bus vėl vienas iš gražiausių valstybių ženklų, kur tik ras kovos žirgas neša senovės karžygį, kuris yra papuoštas gražiu senovės ku pabalojimu, su gražia istorine tridale gūnia. Toks Lietuvos Vytis išjojo

VYRIAUSIO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO PRANEŠIMAS

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto istorinis seimas, įvykęs Chicagoje 1991 m. lapkričio 1-3 d., oficialiai užskleidė VLIKo Lietuvos laisvinimo, nepriklausomybės atstatymo ir politinių lietuvių tautos interesų atstovavimo lapą.

Lietuva yra laisva suvereninė valstybė, pasaulio valstybių, tarptautinių konferencijų ir sąjungų pripažinta, kurianti savo politinį, socialinį, kultūrinį, tautinį ir ekonominį atsistatymą.

VLIKui atsišaukimas į lietuvių, išleistą Vilniuje, 1944 m. liepos 2 d., buvo: "Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas per savo padalinius bei lietuvių politines ir kovos organizacijas ir toliau vadovaus lietuvių tautai kaip vyriausias lietuvių visuomenės politinis organas tol kol nebus sudaryti laisvos ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos suvereniniai organai".

VLIKui suteiktas lietuvių tautos mandatas ir įpareigojimas dirbti, kovoti, siekti pilno, teisinio, diplomatinio Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir pripažinimo yra pasiektas ir VLIKo veikla yra baigiama. Keturiasdešimt aštuonių metų sunki, skausminga, pilna kančių ir aukų laisvės kova laimėta ir bendromis viso pasaulio lietuvių jėgomis ir pastangomis apvainikuota Lietuvos laisvės vainiku.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto delegacijos pasitarimai su Lietuvos Respublikos Vyriausybe Vilniuje, ir 1991 m. rugsėjo 20 d. Lietuvos Respublikos ministro pirmininko G. Vagnoriaus ir VLIKo pirmininko dr. K. Bobelio pasirašytas protokolais, liečiantis VLIKo veiklos sustabdymą, priimtas dėmesin ir patvirtintas seimo delegatų Chicagoje.

VLIKo valdyba įgaliota atlikti visus VLIKo veiklos užbaigiamuosius darbus: administracinius, Tautos Fondo veiklos tęstinumą, VLIKo turimų archyvų, inventoriaus, finansų ir ištaigos perdavimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Visi šie uždaviniai turi būti atlikti iki 1992 m. liepos 1 dienos.

VLIKo valdyba, pildydama seimo delegatų pageidavimus, perduoda šiuos pasiūlymus Lietuvos Respublikos Aukščiausiosiai Tarybai ir Vyriausybei.

1. Lietuvos pilietybės klausimas yra sukėlęs didelį nerimą ir nepasitenkinimą išeivijos lietuvių tarpe. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas prašo, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė šį klausimą išspręstų kaip galima greičiau ir siūlo, "kad visi lietuvių kilmės Lietuvos Respublikos piliečiai ir jų vaikai, buvę Lietuvos Respublikos piliečiais 1940 m. birželio 15 d., tebėra Lietuvos Respublikos piliečiais".

2. Praveisti artimiausiu laiku dekolševikacijos įstatymą, kad sumažinus esamą visuomenės susiskaldymą.

3. Pakviesti Helsinkio (Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo) baigiamojo akto konferencijos delegaciją atvykti į Lietuvą ir patikrinti lenkų ir kitų tautybių daromus nepagrįstus kaltinimus lietuvių tautai.

4. Paskatinti ir paremti politinių-ideologinių partijų greitesnį atsikūrimą, kad padėtų Lietuvai greičiau įsijungti į Europos Parlamentą ir Europos Ekonominę bendriją.

5. Išvystyti artimesnį ir atviresnį Lietuvos Respublikos Valdžios įstaigų ir išeivijos organizacijų bendradarbiavimą.

6. Salygom leidžiant, sukviešti VLIKo simbolinį baigiamąjį posėdį Vilniuje 1992 m. pavasarį.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams taip stipriai rūpėjusiems Lietuvos laisvės kovą per tuos ilgus 48 veiklos metus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas sveikina Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, Vyriausybę ir visus piliečius su Lietuvos nepriklausomybės atsikūrimu ir baigdamas savo darbą kviečia visus įsijungti į vieningą, gerai išmąstytą, tolerantišką, vieni kitų teises ir nuomones gerbiančią darbą Lietuvos ekonominiam, tautiniam, socialiniam, kultūriniam ir politiniam atsistatymui.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas

(Elta)

1991 m. lapkričio 7 d.

Lietuvos riteris viduramžiais kunigaikščių antspauduose: 1. Lengvenio (1379 m.), 2. Kaributo (1385 m.), 3-7. Vytauto (1385 m. 1404 m., 1413 m., 1415 m. ir 1243 m.). 8. Švitrigailos, 9. Jogailos (1388 m.), 10. Jogailos. M. Doł užinsko pieš.

Zigmanto III Vazos laikų pinigai (1587-1623). Parašas: ZG* Magnus Dux* Lituan * Russ * Pruss * Mass * Sarn * Livon * (ZG Did. Kunigaikštis * Lietu * Rus * Prus * Mozur * Zemaitijos * Livonijos).

jau 400 metų ir toks jis turėtų būti ir toliau!

* * *

P.S. Plačiau apie Lietuvos ženklus rašoma knygoje "Lietuvos Reikalai", išl. 1984 m. Čikagoje (žiūr. 10-25 psl.).

* * *

Tyla Nėra Gera Byla

Neseniai per vietinę liet. radio v. landėlę išgirdau, kad Lietuva su Gudija pasirašė kaimyninio bendradarbiavimo deklaraciją. Tai labai gražu. Juk Gudija turi Stalino priškritus didelius etnografinės Lietuvos plotus. Ar ta deklaracija priima pagal 1920 m. liepos 12 d. sutartį, šito nežinau. Tačiau neseniai pasirašytoji tarp Lietuvos ir dabartinės Rusijos sutartis tos 1920 m. sutarties pagrindu neprima. O juk 1920 m. liepos 12 d. sutartis nepanaikinta ir ji tebegalioja. Kodėl apie ją tiek delegacija, tiek radio, tiek lietuviška spauda tiesiog užsispyrusi kietai tyli?

Ar tai reikėtų, kad dabartinės valdžios užsimota tęsti bolševikų pradėtą etnografinių Lietuvos žemių porcijaleciją ir sutartyje minėtos Lietuvos Metrikos, dokumentų, archyvų, meno vertybių, 100,000 kiekmetrių miško ir t. t. atsisakymą?

Kai neseniai kagiebtai ieškojo buvusios su lenkais administracinės linijos žymių, tai nei viename Lietuvos laikraštyje nepastebėjau atskirtimo tos 1920 m. pagrindu iraiškaus nurodymo, kaip Stalinas išprieivartavo sutartį ir grobstė lietuviškas žemes, braukydamos žemėlapi pagal savo ūsus.

Arba štai, šaltininkuose dūksta Maskvos importuoti lenkai su didžiuliais reikalavimais, kurių jiems nei pati Maskva neduoda. Lietuvos valdžia skuba juos tenkinti, lenkiškas mokyklas, lenkiškus vaikų darželius steigti, bet lygiagrečiai lietuviškų nesimato, išskyrus mišrias, kuriose lietuvių kalba egzistuoja tik popieriuje. O štai lietuviškuose laikraščiuose vos tikrai nežymios užuominos, kad Suvalkų-Seinų lietuvių nei dalelės to neturi. Kodėl visa tai neatremti? Kodėl nepasakyti tiesos ir akis? Kodėl ten pagrobti lietuvių tegana tikrai ubago tarbas, o čia turi viską ir dar negana? Ar tai lietuviškų žurnalistų nesugaidymas, nemoksliskumas, nomokėjimas atsidirkti tuo pačiu? O gal valdžios viršūnių tokia nuolaidžiavimo ir savo praradimo politika? Anot deput. Vaitiekūno patarimo: "Jūs ten tik klusniai tupėkit".

Kiek įmanoma seku Lietuvos spaudą, kurios gera dalis gerokai silpna; užsiima tauškalais ir talpina straipsnelius, kuriuos reikia du kartus skaityti, kad suprastum ką nori pasakyti. Tačiau apie Gudiją Stalino priskirtas teritorijas, apie visą skriaudžiamą Seinų-Suvalkų lietuvių, apie draudimą prašnekti lietuviškai Seinų miesto ligoninėje, apie Karaliaučiaus istorinį priklausomumą Lietuvai – tai tikrai kartkartėmis, tarsi, užgavėnių blynėlių lepteliai, užuot rašę aiškių straipsnių.

Vienas po kito važinėja vadinami deputatai (kodėl ne lietuviškai atstovai?) po JAV, Kanadą, Australiją. Šneka, prakaituoja dienos aktualijom, bet nė užuominos anais gyvybiniais tautos reikalais. Antai, pernai JAV Lietuvos švietimo ministras drožė paskaitą apie praėjusių amžių ideologines sandaras, bet nieko apie nutautinamų lietuvių šauksmus už svetimųjų nubrauktų rubežių ar jų aplankymą vietoj JAV Kanados...

Penkių dešimčių metų laikotarpyje lietuviški bolševikėliai subėgė atsiiekti platesnių lietuviškų sričių nutautinimo, negu visas 19 amžius. Jeigu padėtis ir toliau taip bus tęsiama, tai po sekančių 50 m. lietu-

vių gal rasis tik apie Medvėgalio kalną. Neseniai kažkoks Juozaitis aiškino, jog lenkų problemą išspręsimė, įvesdami Lietuvos mokyklose lenkų kalbą, nes tik persiėmę lenkų kultūra, vieni kitus suprasi-mė. Pagal jį lietuviškos kultūros nėra. Čia vertėtų priminti tik vieną momentą – plotai ligi Augustavo ir už jo jau prigirė lenkų "kultūroj" nelaukdami nei Juozaičio lajumi tepo patarimo.

Susidaro ispūdis, kad didelė dalis Lietuvos "deputatų" apie gyvybinius tautos reikalus turi parapijinį supratimą bei išprūsimą. Juk jeigu į Vilnių atvykusius studijuoti Seinų lietuvių vadina "lenkais", tai ko gi daugiau galima bereikalausti iš tokio akiračio?

Betgi žvilgtelėkim ir į išeivijos rūtdaržį. Štai mūsų atžalų vadinami Jaunimo kongresai. Renkamose aukos. Senimas dešimtis tūkstančių sumeta. Bet ar nors viename kongrese buvo nagrinėjama pagrobty Seinų-Suvalkų padėtis, Karaliaučiaus srities lietuviškumas ir teisėta jo priklausomybė arba beteisė Gudijai prijungty lietuvių padėtis su lietuvių tautos lopšio žemėmis? Argi buvo nuosirdžiai nagrinėjama nutautėjimo problema susirūpinimas lietuvių kalbos mokėjimu? Nieko parašaus. Pasivažinėjimas ir pauliojimas už senimo suaukotus pinigus. Net apsirasyti tuos kongresus lietuviškai nemoka. 95% tų "kongresistų" nežino nei kur tie Gudijos lietuviai, nei kur tas Seinų-Suvalkų kraštas, nei kas per daiktas tas Karaliaučius. O kagi šnekės apie nutautėjimą, jeigu tikrai retas kuris šį tą lietuviškai suromuliuoja.

Tačiau ką mes galime daug reikalausti iš tų jaunuolių, jeigu išeivijos organizacijos, tautos vadavimo veiksniai nei posėdžiuose, nei garsinguose suvažiavimuose, nei seimuose apie tai nekalbėjo. Paimkime bendruomenių suvažiavimus, Lietuvių Dienas. Kokios temos skrajoja arba skrajojo? Nagi vietinio rūtdaržio aprašymas arba nuravėjimas. Šiukšles susikrauja į maišelius ir pakelėse išmėto. Dešimtmečiais negirdėjau nei viename garsingame suvažiavime, kad būtų bent pasisakoma Seinų-Suvalkų lietuvių reikalais, kad būtų prisiminta Herkaus Manto išprieivartauta tėvynė anksčiau vokiečių, o dabar rusų, kad būtų paguodžiami karaliaus Mindaugo tėvūnijos palikuonai. Nieko, oi nieko panašaus.

Žvilgtelėkime į išeivijos spaudą. Kiekvienas savam diendaržyje turkia. Jei ką nors daro – saką, tėvynėi Lietuvai dirba. Straipsnelius iš vienas kito nusikarpo, koki biuletenį prikurpia, vieną ar kitą barbarizmą sumontuoja ir šekit jums savaitinį patiekalą. Kad ten kur nors svetimųjų koneveikiami lietuvių, kad jų tėviškė verčiama kito krašto dalimi, tai mums per tolimas reikalas. Daug lengviau aplink save kapstyti. Geriau neerzina svetimųjų.

Dar turime ir garsingas radio v. landėles. Šis tas iš tėvynės, pluoštelis muzikos, kai kada ir senovinių pasiraudojimų. Vietinių reikaliukų irgi pasitaiko. Tos neilgos valandėlės, žiūrėk, jau ir prabėgo. Pasidairyti savo tėvynės parubežiais, kryptelėti kelias dešimtis kilometrų už jų nutysusius laukus, šnektelėti apie ten dešimtmečiais vargstančius savo kraujo brolius,

ne kiekvienas vadovas ar bendradarbis turi noro bei žinių. Tie toli nusidriekę dalykai ne kiekvieno akiratį suvilioja, ne kiekvieną galvą vargina ir ne kiekvienam, pagaliau, apomkama. Gi veltui aukotis, tai kvailių nedaug gimsta.

Taigi, atvirai kalbant, beveik visuotina tyla, tarsi, aplinkui aną laivą. Kai Nojus statė laivą, tai jo kaimynai iš toli bei arti kvatojosi. "Kurgi tas besmegenis sausumoje su laivu plauks?" Atėjo potvynis ir visus nušlavė, išskyrus, patį Nojų.

Br. Zumeris

Redakcijos žodis: Sakoma, kad vieni ką nors dirba, o kiti tik kritikuoja. Anais laikais Lietuvoje gyveno toks p. Biežūnas, kurį visi vadino amžinu opozicionierium. Ar jis ką nors dirbo, niekas nežinojo.

SKIRTUMAI TARP GORBAČIOVO IR JELTSINO

Dr. Petras Ironis Jokubka

Ir Gorbačiovas ir Jeltsinas siekia to paties tikslo: išgelbėti Rusijos imperiją; skiriasi tik jų taktika. Kada dabar beveik visos Sovietų Sąjungos respublikos paskelbė savo nepriklausomybę, Sovietų Sąjungos prezidentui Gorbačioviui tenka su jomis tartis dėl naujos unijos suorganizavimo. Gorbačiovo noras buvo suorganizuoti ir federaciją pagal Amerikos pavyzdį, tačiau visos respublikos, kurios tiek daug buvo nukentėjusios nuo rusiško bolševizmo, norėjo nuo Rusijos kuo daugiau atsipalaiduoti; jos bijo, kad Rusija, atsigavus nuo ekonominės krizės, vėl nesimintų jas engti. Taip Gorbačiovas su didele širdgėla pernešė visų respublikų pasiskelbimą nepriklausomomis ir nepanaudojo smurto, sugaudyti ir sukišti į kalėjimus iniciatorius. Dabar, kada visos sąjungos valstybės skaitosi nepriklausomomis, beliko tik galimybė siekti sudaryti konfederaciją – sąjungą nepriklausomų respublikų, kurios savo laisvu noru atsisakytų kai kurių suvereninių teisių. Gorbačiovas siekia, kad atskiros respublikos nespauždintų savo pinigų, neturėtų savo atskirų kariuomenių ir užsienio politiką pavestų sąjunginiam organui.

Jeltsino tikslas toks pat. Atrodo, kad iš esmės to paties siekia ir Jeltsinas. Tarp jų pasilieka skirtumas tik taktikai. Ištraukti Sovietų Sąjungą iš ekonominės krizės, pereiti iš komunistinės sistemos į kapitalistinę demokratinių kelių yra labai sunku. Visose srityse: fabrikuose, savivaldybėse, prekyboje ir žemės ūky tebeviešpatuoja seni specialistai valdininkai ir jie sabotuoja persitvarkymą. Atsiekti pertrun-

BROLIO MİSLĖ BROLIUI

Rugsėjo 9 dienos "Mūsų pastogėje" perskaičiau tokį skelbimą: "Ieš komas Jonas Zadrauskas, gimęs 1923-1925 metais Vilkaviškio apylinkėse. Remiantis paskutinėmis žiniomis jo adresas buvo: 1 Nelson St., Annandale 2083.

Ką nors žinančius apie šį asmenį prašome rašyti: Australian Red Cross Soc., Tracing Agency, 159 Clarence St., Sydney 2000".

Perskaičiau ir pamaniau: tai vis dar bolševikmečio į visas pasaulio šalis išblaškyti žmonės ieško vienas kito. Tačiau pasirodė, jog čia reikalas visai kitoks.

Svečiuodamasi Australijoje, susipažinau su Jonu Zakaraušku, kuris visą vakarą pasakojo apie savokryžiaus ir motyčių kelius nuo pat Marjampolės iki Australijos. Čia ir sužinojau, kad tai jo kažkas ieško net per Raudonąją Kryžį. Negaliu pasakyti, kas šiek tiek sukludė, nurodydamas Jono pavardę. Bet joga ras bičiulis, taip pat Jonas, perskaitęs laikraštį, tuoj susigaudė, apie ką čia kalbama. Jonas paskarbinio Jonui, o tasai, kojas pasipusęs, nudimė ir Raudonojo Kryžiaus įstaigą pasiteirauti, kas gi jo čia taip susirūpinęs ieško. Ir ką jūs manot? Ogi brolis iš Lietuvos! Nors ir būdamas apvalainas, Jonas būtų pašokęs net iki lubų, patyręs žinią, jog atsirado brolis. Ir ne bet koks, bet tikrų tikriausias! Būty apsidžiaugęs, jei nebūty žinojęs jog Lietuvoje gyvena dar vienas brolis, kurį rėmė ir remia kiekgalėdamas ir šiandien.

Taigi du broliai gyvena Lietuvoje vienas, tasai, kuris ieško Jono per tarptautines organizacijas, užkietėjęs, kaip sakyty žemaičiai, bolševikas, iki pat subyrant galingajai bolševikų sistemai puikavęsis sa-

Lietuva...

(Atkelta iš 1 psl.)

prezidentinius archyvus Kremliuje.

Anot Bukovskio, tai esąs prasižengimas techniškomis taisyklėms. Tuo se archyvuose esą Politbiuro posėdžių protokolai, kurie galėtų paaiškinti, kas iš Gorbačiovo draugų, jeigu ne jis pats, atsakingas už baužiamųjų dalinių siuntimą į Gruziją, Azerbaidžaną, Lietuvą ir Latviją nepriklausomybės sąjūdiams užgniaužti.

Ne tik mūsų, bet ir kitų akimis i Maskvą bežiūrint, tenka prieiti išvados, kad mūsų veikla šioje kovos fazėje turėtų būti sukaupia į "Maskvos Centro" finansavimo sutabdomą.

Po vienerių BRONIAUS KVIKLIO mirties metų, Jaunimo Centro scenos dešinė pusė buvo papuošta vėlionio atvaizdu ir gražia gėlių puokšte, vykstant jo iškilmingam prisiminimui. Jono Tamulaičio nuotrauka

pą laiką geresnių rezultatų teks panaudoti tokius pačius diktatūrinius metodus, kokius iš pradžių naudojo komunistai.

Valstybėj pereinant iš komunistinės sistemos į kapitalistinę, dar sunkiau surasti tokias bendras formules visoms respublikoms, nes kiekviena jų turi skirtingas pramones, skirtingus žemės turtus, skirtingus žmones, ir dėl to jos nori eiti skirtingais keliais. Beieškant bendrų formulių visoms valstybėms, gaunasi delsimas ir neveiklumas. Jeltsinas, matydamas tokią padėti, nutarė gelbėti Rusiją atskirai, paskelbdamas šūkį, kad visos valstybės pirma taptų pilnai nepriklausomos ir vėliau, kaip tokios, pačios siektų ekonominės ir politinės sąjungos.

Atrodo, kad Gorbačiovas lygtai turi galimybę laimėti. Jei Gorbačiovas su-

vo partiškumu, mūro namu ir veterinoriaus amatu vis įgėdamas Australijoje atsidūrusiam Jonui, girdi, kas tu ten toks esi, kad vaizduoji geradarį. O Jonas irgi ne iš kelmo spirtas: jei nenori, tai nereikia. Daugiau turtingam save laikanti komunistėliui nei laiško rašė, nei ką siuntė. O anam broliui padeda iki šiol, kaip padėdavę ir dabar jau a. a. motinai. Bet atsitiko taip, kad Jonas iš vieno namų persikėlė gyventi į kitus, tai vienas brolis naują adresą žino, o kitas – ne. O čia netikėta revoliucija! Komunistuojantis brolelis, matyt, pajuto, kad nepakenktų ir jam turėti brolių, pabėgusių nuo bolševikų smurto, tuo labiau kad per bolševikmetį buvo nužudytas jo tėvas, o motina buvo tiesiai primušta. Kaip sakoma, pa-

sikeitus politinei padėčiai, reikia rinkti balus iš kur tik galima. Kita vertus, gal tasai komunistėlis, kad ir būdamas gerokai jaunesnis už Joną, vis dėlto atsigręžia į praėjusius metus, gal pajuto sąžinės graužimą, jog buvo neteisis savo daug išskentėjusio brolio išeivijoje atžvilgiu. O gal ji kamuoja kitas jausmas – pavydas? Kodėl ne man tasai australas padeda, o kodėl tik broliui dovanas siunčia?

Idomią mįslę Jonui užminė komunistėlis brolis. Kažin kas ir kada ją įmėn? Gal kitą pavasarį, kai Jonas pagaliau po tiek metų susiruoš aplankyti namus?

Salomėja ČIČIŠKINA
Sydney, 6-10-1991

BALTIMONUMENTS, INC.
Leonida Kazėnas

ATDARA KASDIEN NUO 10 - 5 VAL.
SEKMADENIATIS PAGAL SUSITARTĄ

2621 W. 71ST STREET
CHICAGO, IL 60629

Phone 312/476-2882

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
BUTŲ NUOMAVIMAS - INCOME TAX SERVICE

J. BACEVIČIUS

BELL-BACE REALTORS

6529 So. Kedzie Ave-778-2233

LIETUVOS AIDAI
Radio programa
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30-9:00 v. vakaro. Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM bangos

511 S. Nolton Av. Willow Springs IL 60480, (708) 839-2511
Fax nr. (708) 839-0870

KAIP UŽGROBĖ LIETUVOS PASIUNTINYBĘ PARYŽIUJE?

(Iš Petro Klimo užrašų)

Pateikiame ištrauką iš P. Klimo neskelbtų atsiminimų. Joje atpasakojamos Lietuvos pasiuntinybės pastato Paryžiuje užgrobito istorijos aplinkybės. Tai amžininko liudijimas, šandien skambantis kaip kaltinimas grobių palikuonims, dar vis tebešeimininkaujantiems Baltijos šalių pasiuntinybių rūmuose Paryžiuje.

Ričardas Čepas

Iš Paryžiaus mes išvažiavome birželio 11 d. anksti rytą automobiliu. Vyriausybė žadėjo duoti specialų traukinį, bet įvykiams užklupus viskas pairė. Karo attachė vyko savo automobiliu paimdamas sekretorę ir šokių tokį archyvą bei raštinės reikmenų. Mes trise mano automobiliu tesudėjome reikalingiausius daiktus kaip mažai ekskursistai. Išvažiavome, galima sakyti, kaip stovime. Vaikai tada buvo Lietuvoje. Jie buvo išvažiavę atostogų dar 1939 m. va sarą ir nebuvo grįžę. Lietuva tada atrode kaip ramus kampelis.

Tourse išbuvoime tik kelias dienas. Vokiečių bombonešiai greit čia mus apėmė, ir birželio 14 d., užėmus Paryžių, reikėjo trauktis ir Bordeaux. Tuo tarpu pulk. Lonskoronskis buvo išvažiavęs į La Baule savo šeimos aplankyti. Jam nesugrįžus, teko važiuoti jau tik vienu automobiliu. Reikėjo dar dalį daiktų palikti vilioje ir jau keturiems su sigrūsti mano nedideliame "Pontiace". Ryšis su Kaunu nutrūko. Kelyje mus užtikio didelė audra – ji susiderino su audra Lietuvoje. Tai buvo birželio 14 d.

Bordeaux buvo pilnas bėglių. Vyriausybė subyrėjo. Vadžias paėmė senis maršalas Petainas. Diplomatinis korpusas ieškojo butų. Jie buvo paskirstyti įvairiose apylinkėse pilyse (chateaux). Mes gavome S'Emiliono vynu krašte netoli Puissegaino. Savininkas buvo aristokratas senas pulkininkas, kurs turėjo tūkstantį hektarų vynuogynų ir gyveno gražioj stilingoj Lauretos pilyje (chateau Laurete), apie 50 km. nuo Bordeaux Libourne pusėje. Mums atvažiavus, savininkas nenorėjo mūs priimti. Sakėsi nieko nežinąs ir neturįs vietos. Tuo tarpu Užsienų reikalų ministerijos protokolas aiškiai mums nurodė savininką buvus įspėtą ir privalantį mus priimti. Tai buvo tikras bordiečių nesvetingumo pavyzdys. Mes buvome taip iškelionės išvarge, kad kieme stovėjome desperacijsje ir nežinojome ką bėda ryti. Šturkštus savininkas nenorėjo įeiti į mūsų padėtį. Prašėmės patelefonuoti Ministerijai. Šeimynoje pasirodė šoks toks sumišimas. Pagaliau chateau ponis susimylėjo ir nors tai nakčiai davė porą visai patogių kambarių.

Pavalgėme savo sumuštinį (sandwichių) ir skubėjome išsėtis tą audringą naktį. Rytą ponai grafi (savininkas buvo grafas) atsiuntė tarnaitę, kuri labai meiliai mums prašė pusryčių. Užsigavę dėl vakarykščio sutikimo, atsisakėme. Pusryčiauti mėjome į gretimą kaimą, kur restorano šeimininkai mus globėjo kaip geriausius svečius. Sužinojome iš jų ir apie grafo keistą būdą. Grįžę kieme sutikome abu grafus, kurie jau visai kitokiomis minomis mus pasitiko ir visokiais būdais atsiprašinėjo už vakarykštį nesusipratimą. Jie telefonavę ir Bordeaux ir ten patyrę, kas mes esame. Grafas pribėgo prie manęs pasisveikinti – aš jam nepadaviau rankos. Jo konfuzijai nebuvo galo. Bet tą užmokėsnį jis prarijo ir toliau mes pasidareme geriausius draugai. Kiti pilių savininkai (chatealainai) dar pikčiau pasielgė su kitomis pasiuntinybėmis. Toks jau esąs bordiečių charakteris.

Vakare grafas pakvietė pas save pasiklausti radijo. Ir čia mes išgirdome baisią naujieną. Rusų armija po kažkokio ultimatumo išiveržė į Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes ir be pasipriešinimo ją okupavo. Kitokių žinių mes neturėjome. Tai buvo mums pats didysis karas smūgis. Nuvykome kitą dieną į Bordeaux teltis. Naktį, kai mes esame, Grafas pribėgo prie manęs pasisveikinti – aš jam nepadaviau rankos. Jo konfuzijai nebuvo galo. Bet tą užmokėsnį jis prarijo ir toliau mes pasidareme geriausius draugai. Kiti pilių savininkai (chatealainai) dar pikčiau pasielgė su kitomis pasiuntinybėmis. Toks jau esąs bordiečių charakteris.

Nuvažiavau pas Sovietų įgaliotinį – charge d'affaires (ambasadorius Surižas buvo dar Paryžiuje, prancūzų vyriausybės išvartas už nešvankią atvirą telegramą Maskvai, kuria sveikino už bendradarbiavimą su Hitleriu prieš prancūzų ir anglų plutokratų...). Teiravausi to pusbernio (charge d'affaires buvo tikrai neaprašytas bolševikas) ką reiškia toji okupacija. Bet jis mandriai apsimeta nesąs informuotas. Tęčiau atmosferoj buvo jaučiama šunybė. Draugingoji Lietuva pavirto Maskvai grobionio auka, daugiau nieko. Mes turime jėgą – jūs jos neturite, teisė mūsų pusėje...

Kitą dieną tas pat grafo radijas mums pranešė apie naują vyriausybę Kaune. Tarp sudarytų pavardžių išgirdome Galvanauską. Tas mus kiek nuramino. Savo žmonai pasakiau, kad gal Galvanauskas bus kabinete, dar gal Galvanasiminti taip, kaip mes buvome nusiminę. Tą dieną per Londono radiją gavau telegramą, klausiančią, ką turi daryti vaikai. Tuo pat keliu atsakiau, kad dar truputį palauktų, kol paaiškės, pro kur ir kur pas mus jie galėtų atkelti. Mes patys nežinojome, kur mes dėsime.

Tuo tarpu prancūzų vyriausybė sprendė didįjį savo klausimą – ar trauktis per Ispaniją į Maroką, ar kapituliuoti. Vokiečiai viliojo susitarimu, su sąlyga žinoma, kad Prancūzija atsisakytų nuo Anglų sąjungos. Petainas ir Lavalis pasirinko susitarimą. Kiti vyriausybės nariai laivų pasitraukė į Angliją arba Maroką. Skilimas buvo tragiškas. Birželio 23–24 d. vokiečiai buvo prie Bordeaux ir bombardavo miestą. Valdžia išleido ir derybas ir priėmė vokiečių diktatą. Prancūzija buvo padalyta pusiau. Vokiečiai valdė Paryžių, visą Atlanto pajūrį, visą šiaurę lygi Šveicarijos. Valdžia turėjo keltis kur nors į Lyoną ar kitą miestą. Pasirinko Vichy, kurs daugiausia turėjo viešbučių įstailgoms isikurti. Diplomatinis korpusas gavo įsakymą apsigyventi La Bourboule – nosies, gerklės ir vaikų kurorte.

Vėl tad kraustėmės į Auvergne. Išvažiavome jau pro vokiečių sargybas. Pulk. Lonskoronskis, vėliau mus pasiekęs Bordeaux, su mašininke išvažiavo į Paryžių. Pasilikome tik mudu su kambarine. La Bourboule apsigyvenome mažam gero viešbučio kambarėly. Bet ir čia mašinytė reikėjo kovoti. Žinios iš Lietuvos darėsi vis neramesnės. Maskva ne tik militariškai okupavo mūsų kraštą, bet jau pradėjo įvesti ir savo bolševikišką sistemą. Laikraščiai kalbėjo apie aneksiją. Viskas ėjo vokišku tempu ir dar atžulnesiais imperializmo metodais.

Prancūzai Vichy sušaukė Assemblée Nationale, kas liko iš Senato ir Deputatų rūmų ir keitė režimą. Lavalis mikliai gynė naujas reformas naujomis tragiškomis sąlygomis. Jis laimėjo balsų daugumą. Petainas virto valstybės vadovu (Chef d'Etat). Senas prezidentas Lebrunas išėjo į archyvą. Visos reformos rikiavosi į eilę su diktatorių institucijomis. Apie mūsų klausimus oficialiai niekas negalvojo. Ministerijos buvo pakrikusios. Į mūsų telegramas niekas neatsakinėjo. Atsidūrėme maiše.

Liepos mėnesį dipl. korpusas persikėlė į Vichy. Mes apsigyvenome Alyvų viešbutyje (Hotel des Lilas). Čia išgyvenome paskutinę Maskvos machinacijų stadiją. Komunistiškai sujaudintas Seimas Kaune ėjo prie "laisvo" Lietuvos prisijungimo prie Tarybų Sąjungos. Falsifikuoti rinkimai dalyvaujant net rusų kariuomenei ir primestos revoliucijos pylėsi viena po kitos vis aklplėšikiau. Žiauri komedija baigėsi aneksija, apkaišyta tuščiais savarankiškos tarybinės valstybės vardais. Ekspropriacijos ir nacionalizacijos su visais bolševizmo palydovais smelkėsi audros greittumu. Teroras, cenzūra, komunistų diktatūra viską laužė, vertė viršum kojom. Ir viskas buvo pristatyta džiaugsmo iškaba. Lietuva džiaugusis atsipalaidavusi kruvinos Smetonos baudžiamos. (...) Tas sistematiškai organizuotas melas daug kam užsieniuose sumaišė galvas. Smetona išbėgęs į Vokietiją buvo paverstas išdaviku. Iš niekur negalėjau gauti informacijų, kas iš tikrųjų darėsi Lietuvoje. Nutariau vykti į Paryžių per demarkacijos liniją. Vokiečiai nepraleido. Su Londonu susisiekiimas nutrūko. Šveicarija taip pat pasiliko be žinių. Vokiečiai išstikimai bendradarbiavo su sovietais. Kiekvienas teikė pagalbos kito planams.

Į visus tuos susirūpinimus pynėsi šeimos rūpesniai. Žmonos sveikata, ilgus metus šiaip taip išlaikyta ir užkonservuota grietū gydymais ir režimu, tokioj baisyj suirutėj grėsė galutinai sumukti. Reikėjo stebėtis, kad vos ne vos beapgalėta džiava tame periode ne pasivarė katastrofos kryptimi. Žmona išlaikė bandymą. Ji nugalėjo priešą savo nepalaužiamu optimizmu ir geros širdies motaika. Net vaikų dingimas absoliučioj nežinioj jos nepalaužė. Ryžausi aukotis dėl vaikų ir vykti Kaunan, jei tik gausiu leidimus. Bet liepos pabaigoj netikėtai gavome iš Šveicarijos telegramą, kad duklė ir sūnus atsidūrė Berlyne. Spėjome juos pabėgus slapta per sieną iš bolševikiškos "laisvės". Didelė našta nukrito.

Po kelių dienų man nesant viešbuty atėjo iš Rusų pasiuntinybės kažkokia Katiusa ir kieme šaukė mane prisistatyti pas Charge d'affaires. Tai buvo gana keistas diplomatinis fasonas. Man

į tokį nemandagų šaukimą neatsiliepus, po poros dienų atėjo užantspauduotas laiškas iš tos pačios pasiuntinybės. Diplomatiniu etiketu pasirėmus, okupantas negalėjo bendrauti su okupuotokrašto atstovu. Todėl laiškas turėjo būti gražintis. Bet nervų padirgimas buvo tada toks didelis, kad smalsumas neišlaikė papročių ir laiškas buvo atidarytas. Jame ant mažo menko popierio sklypelio su klaidomis rašytas tekstas kvietė Lietuvos ministerį perduoti pasiuntinybę, jos turtą ir raštus Maskvos pasiuntinybei. Toks reikalavimas buvo pamatuotas Lietuvos išjungimu į Sovietų Sąjungą ir užsienų reikalų valdybos perdavimu Maskvai. Tai buvo žiaurios komedijos finalas. Panašiai buvo padaręs Hitleris, kai jis okupavo Čekoslovakiją ir ten pastatęs Hachą. Maskva ir čia sekė totalinį Vokietijos diktatorių. Suprantama, kad ir tą aklplėšiką agresoriaus žygį teko ignoruoti. Bet mėnesiui praėjus, Sovietų ambasada reikalavo iš prancūzų vyriausybės, kad ji priverstų mus atiduoti pasiuntinybių namus Paryžiuje. Tuomet užsienų reikalų ministeris Vichy kabinete buvo nežinomas bankininkas Baudouin, kurs neturėjo nei prityrimo, nei kokių principų. Jis mus pasikvietė ir pranešė tą reikalavimą, pridėdamas, kad vokiečiai, Paryžiaus okupantai, eina drauge su rusais ir mums čia nebus kaip atsispirti. Bet mes tokį reikalavimą laikėme neteisėtu, kol internacionalinis Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių statusas nėra reikiamai teisės atžvilgiu pakeistas. Okupantų veiksmai negali būti traktuojami kaip teisės veiksmai. Bet Baudouin tvirtino savo. Mūsų padėtis prancūzų vyriausybės atžvilgiu pasidarė keblė. Mūsų diplomatinis statusas priklausė nuo jos. Baudouin pareiškė, kad pasiuntinybių perdavimas nepakeis mūsų diplomatinės padėties. Tada mes prašėme mūsų valstybės turtą paimti savo globon ir jį saugoti užantspauduojant ligi karo galo ir naujo internacionalinio statuto legalizavimo. Baudouin padarė tokią gestą, kad toks aktas jam priimtinas. Tada mes sutikome pasiuntinybių raktus įteikti jo paskirtam atstovui. Jis mums pranešė, kad tai būsiąs Paryžiaus prefektas.

P. Bačkis, kurs tada valdė visus pasiuntinybės reikalus Paryžiuje, atskyrė privatinis mano ir mano šeimos daiktus ir padėjo juos į gretimą gatvę buvusi tuščią garažą. Archyvus jis turbūt sudegino ar kur išvežė. Taip pat inventorių. Kartu su kitais Baltijos pasiuntinybių nariais jis perdavė raktus prefektui. Nepraėjo kelių dienų, kai mes sužinojome, kad prancūzų vyriausybės atstovas Paryžiuje, užuot užantspaudavęs pasiuntinybes ir tuo būdu pavartojęs tik konservatoriškas priemones ligi karo galo, mūsų raktus atidavė Rusų ambasada. Tai buvo šlykštus, negarbingas aktas. Jis juoda dėme krinta ant Vichy vyriausybės. Iš kažkokio niekšiško pataikavimo vokiečiams ir rusams ji padarė internacionaliai nepateisinamą aktą, įžeidimą draugingų mažų niekuo Prancūzijos nemuskaudusių Baltijos valstybių garbę ir teisę. Tai buvo mums didesnis moralinis smūgis už okupantų bolševikų machinacijas.

Bet Rusų ambasada laimėjusi tuo nepasitenkino. Ji reikalavo mus visus išbraukti iš diplomatinio korpuso sąrašų. Tą reikalavimą Prancūzų Užs. R. Ministerija tik "apėjo": ji bendrai tada diplomatinį sąrašą nespausdino. Bet vėliau ji vis dėlto mašinėlė surašinėjo dipl. korpuso narius, kurie funkcionuoja. Mus ji nelaikė funkcionuojančiais. Tik pripažino ir toliau mūsų diplomatinės privilegijas tikromis (a titre personnel).

Pagaliau įvyko paskutinis bolševikiškas aktas, kurs apvainikavo visus kitus. Papirkę ligi tol išlaikimą mūsų Pasiuntinybės sargą ir jį paėmė savo tarnybon, Rusų ambasados valdininkai vieną rytą anksti su sunkvežimiu užpuolė garažą, kur buvo sukrauti mano šeimos privatiniai daiktai, ir išlaužę duris viską išgrobė. Bačkis apie tai netyčiomis pro šalį eidamas patyrė jau per vėlai ir pranešė policijai. Bet policija, konstatavusi, kad tą banditišką aktą atliko Rusų ambasada, atsisakė veikti imuniteto priedanga. Mano demaršai taip pat nieko nepadėjo.

Tuo būdu kaip Lietuvoj, taip ir Paryžiuje rusai išgrobė visą mano turtą. didžiausią biblioteką su brangia "lituanica", visus paveikslus, fotografijas, atminimus, kolekcijas, mano, žmonos ir vaikų rūbus ligi žaislų ir net maisto atsargas. Tame skaičiuje buvo ir nemaža mano mošavų baldų, kuriuos buvau stilingai parinkęs savo namams Kaune. Išgelbėjom tik kilimus, kurie buvo deponuoti vienam Paryžiaus sandėlyje (de

SPAUDOJE ir GYVENIME

KAS TAISYTINA LIETUVOJE ?

Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjunga savo laikraštyje "Tremtinys" nr. 20 (53), 1991 m. spalio mėn. paskelbė šį jų Sąjungos konferencijoje, įvykusioje 1991 spalio 12 d. Kaune, NUTARIMĄ:

Lietuvos PKT sąjunga, įvertindama politinę padėtį Lietuvoje, konstatuoja, kad Lietuvos AT ir Vyriausybė daug m veikė įteisinant Lietuvos nepriklausomybę, atstatyti diplomatiniai santykiai su beveik visomis pasaulio valstybėmis. Lietuva tapo Jungtinių Tautų nare. AT ir Vyriausybė daug dirba rengiant ekonomines reformas, privatizaciją, realizuojant valdymo decentralizaciją ir t.t. Tačiau Lietuvos PKT sąjunga su apgailestavimu konstatuoja, kad politinės reformos Lietuvoje beveik nevykdomos: lėtai kuriami Krašto gynybos būriai, nevykdomos reformos aukštosiose mokyklose, švietimo, sveikatos apsaugos sistemoje. Daugeli kolūkių, fabrių, gamyklų, mokyklų, universitetų valdo buvę komunistiniai veikėjai. Komunistinė nomenklatura įsitvirtinus savivaldybėse, vyriausybėje. Vakarykščiai LKP nariai, padėję bilietus, koncentruoja savo jėgas LDDP eilėse. Daugelis įstatymų ir nutarimų dėl buvusių komunistų veiklos paralyžuojama ir nevykdoma: Lietuvoje susidaro grėsminga situacija, kuri gali pasireikšti vietiniais streikais, pučiais, mėginimais destabilizuoti padėtį. Lietuvos valstybės priešus skatina ir palaiko svetimos kariuomenės buvimas mūsų teritorijoje.

Visa tai kelia nemažai problemų, kurių realizavimą negalima atidėlioti, todėl Lietuvos PKT sąjunga reikalauja:

1. Pasiiekti, kad kuo skubiausiai būtų išvesta sovietinė kariuomenė iš Lietuvos teritorijos, o iš respublikos sostinės Vilniaus būtų išvesta iki šių metų pabaigos.
2. Parengti įstatymą dėl atsakomybės už nusikaltimus, įvykdytus sovietinės okupacijos metais prieš lietuvių tautą. Šiems nusikaltimams neturi būti senaties termino.

Lietuvos policininkai su savo nauja uniforma ir vėliava paraduoja Vilniaus Katedros aikštėje. V. Kapočiaus nuotrauka

KGB Vaidmuo Triukšme Dėl

"Masinės Reabilitacijos"?

Kai kurie Lietuvos Respublikos pareigūnai tarptautiniame triukšme dėl tariamos masinės "karo nusikaltėlių" reabilitacijos įžiūrą senąją KGB ranką.

Parlamentas Užsienio reikalų komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris pasakoją Los Angeles Times (1991. IX. 18) korespondentui, kad jis dalyvavo KGB pastato Vilniuje perėmimo po nepavykusio perversmo rugpjūčio mėnesį. "Man parodė žydų skyrių", pareiškė jis, "kurio tikslas buvo kurstyti konfliktus tarp lietuvių ir žydų".

Žuvo kartu ir keletas rankraščių ir visa virtinė privatinų laiškų. Mes pasilikome tik su tais "turistų" čemodanais, kuriuos buvome išsivežę apleidami Paryžių. Štai ir visas mūsų turtas iš 25 metų tarnybos! Tas naujas smūgis mus parbloškė. Žmonos sveikata iš susirūpinimų dėl ateities su dviem "plikais" vaikais staiga pablogėjo. Reikėjo skubiai išvykti į Šveicariją.

Iš Lietuvos spaudos

3. Aiškūs kolaborantus ir prisidėjusius prieš 1991 m. rugpjūčio 19 d. pučo traukti baudžiamojon atsakomybėn jau dabar.

4. Parengti teismų reformos įstatymą, nušalinant komunistinę nomenklaturą, kuri iki šiol neiškėlė nė vienos bylos komunistiniams nusikaltėjams, ligi šiol nesulaikytas Rinių budelis P. Raslanas ir kt.

5. Referendumo būdu įvertinti LKP ir LDDP kaip komunistų partijos tęsėjos veiklą Lietuvoje. LDDP veiklą laikinai sustabdyti, neprieštaraujant, kad būtų kuriama nauja kairioji partija.

6. Pašalinti kai kuriuos buvusius komunistus iš vadovaujamų pareigų aukštosiose ir vidurinėse mokyklose, neleist jiems dėstyti Lietuvos istorijos pamokų. Pageidautina, kad atsistatydintų sveikatos apsaugos ministras J. Oleka ir Švietimo ministras D. Kuolys.

7. Skirti valstybinius valdytojus kolūkiams, valstybinėms įmonėms, ypač ten, kur siuntėja komunistinei nomenklaturai priklausantys vadovai.

8. Pašalinti iš masinės informacijos priemonių komunistuojančius vadovus.

9. Pašalinti iš vadovaujamų postų kai kuriuos buvusius komunistus, neleidžiant jiems dirbti vadovaujančio darbo bent 10 m. mo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo (1990 03 11).

10. Imtis griežčiausių priemonių prieš Lietuvos turto grobstymą kolūkiuose, fabrikuose, gamyklose, atkreipiant dėmesį į šių įstaigų vadovų veiklą statant individualius namus, organizuojant akcines bendroves, išgyjant kilnojamą ir nekilnojamą turtą. Griežtai kontroliuoti prekybos darbuotojų veiklą.

Lietuvių PKT sąjunga, kaip viena didžiausių respublikos organizacijų, kurios kiekvienas narys yra nukentėjęs nuo komunistinio režimo, turi moralinę teisę Lietuvos valstybės įtvirtinimo vardan kelti minėtus reikalavimus Lietuvos AT ir Vyriausybei.

1986 metais paleistas iš konklagerio Anatolijus Ščaranskis painformavo, kad KGB be atvangos mėgino išprovokuoti konfliktus tarp įvairių tautybių kalinių. Buvo mėginama įtikinėti žydus, kad jie "aršūs antisemitai". Ukrainiečiams buvo panašiai kalbama: "Jūs žinote kaip tie zionistai nekenčia ukrainiečių".

Kaliniai, anot Ščaranskio, nesidavė sukiršinami ir KGB pastangas mėjo niekais. Atrodo, kad Amerikos spauda ir televiziją lengva suvedžioti.

(Elta)

ARGENTINA ATVIRA VISIEMS

Buenos Airrės. Penki šimtai Sirijos žydų šeimų gali persikelti į Argentiną, laukiama ir žydų iš SSSR. Apie tai pareiškė Argentinos prezidentas C. Menemas. Pasak jo, Argentinos ekonomika klesti ir reikia daugiau gyventojų. Šalis gali priimti imigrantus iš viso pasaulio.

Skaitykit Ir Platinkit

LAISVĄJĄ LIETUVĄ

Pasaulyje vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai...

Ar tu vienas iš jų?

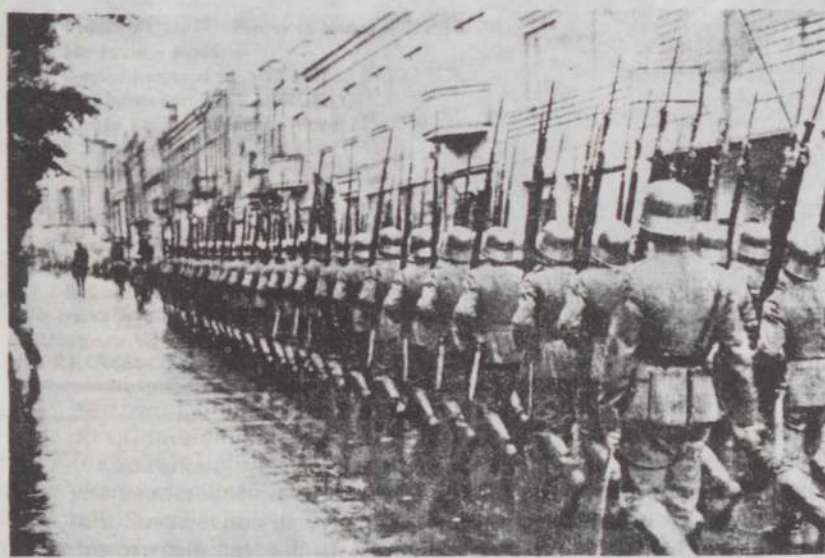

Ir nieku kito tauta neapreikš savo
širdies, sielos ir dvasios taip,
kaip savo kalbą.
VVDŪNAS

JUOZAS ARVYDAS

SAVANORIAMS KŪRĖJAMS

Kai laisvės aušra sušvito padangėj
Pažadins tautą iš kieto letargo,
Sukilo, kam laisvė tėvynės yr brangi
Ir ėjo vaduoti ją iš slėgiančio vargo.
Kas kardų, kas plunksna, kas žodžiu ugningu,
Karys ir artojas, moksleivis, studentas.
Neklausė, koks oras - lyja, ar sniega?
Nes jautė kiekvienas jai pareigą šventą.
Daugiausia kančių kovose patyrė,
Garbingai kovoje šauimieji pirmūnai.
Išbraidžioję upes, pelkynus ir girias,
Ir laukuos palikę bėmerdinius kūnus.
Radviliškio pelkėj, laukuos Arimaičių,
Prie Jezno, Alytaus, prie Simno, Lazdijų,
Prie Gryvos, Kalkūnų, Širvintų, Giedraičių,
Nors sunkiai kovoje, bet priešą išvijo.
Drėgnuos apkasuose, išvargę, be miego,
Be tinkamo rūbo, dažnai ir be maisto,
Skendo gliuose pusnyuose sniego,
Per kaltras, kai prakaitas veidus jiems prausė.
Nusnūdę, kur nors pakelėje prie krūmo,
Pakirdę vėl tęsė dar nebaigtą kovą.
Džiaugėsi, kad vėl kiek įgavę budrumo,
Tik sapne matė tėviškes lovas.
Prigludus prie žemės, kai sprogs granatos,
Kai kulipkų lietus milinę sušliaušia,
Kai kritusis draugas čia pat šalia matos,
Kai mirtis kas žingsnis čia tvyrį pakaušy.
Kova buvo kieta. Bet jūs ją laimėjot.
Nors priešų turėjot daugiau šimteriopai
Iš kovų sugrįžot su laisvės trofėja,
Apgydę gautąsias žaizdas ir sopas.
Teisioji TEMDĖ pasvers jūsų darbus:
Dienas prakaitytuos ir naktis bemiegės;
Jūs žaizdas igitas per lietus ir žvarbas,
Nuo kurių ir šiandien nevienas paliegęs.
Po šimtmečių, gal tik istorijos lapai
Bylos apie kovas, jūs likusiems aišiams,
Kad laisvę išpirko nevienas jūs kapas...
Ir jus apdainuos tik poetai ir dainiai.

LIETUVOS KARIUOMENĖ ŽYGIUOJA NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS

Širdys po milinēm

Kai plačios lankos žaliuoja,
Ar žiema žemę atmaino,
Gretos kareivių žygiuoja
Traukdamos skambančią dainą.

Daina karinga kai girdis,
Rodos kariai geležiniai,
O plaka žmogiškos širdys
Ir po kareivių milinēm...

Kiek tenai šautuvų blizga
Drausmingoje rikiuotėj,
Tiek širdžių myli ir ilgis
Džiaugtis, gyventi nesočios...

* * *

Jie pašventinti herojais —
Iš kovos jie nesugrįžo.
Vėlės jų nuėjo rojūn,
Jų kapus dabina kryžiai.

Viltis kovą užgrūdina

Mus nudegino saulė ir nugairino vėjai,
Žygių dienos jaunystę užgrūdino.
Mes už šventąją laisvės idėją
Išlaikysim ne vieną dar rudenį.

Lietuva tarp tautų nors nedidelė
Kelį ateičiai tvirtą sau žino:
Mes nesam vargingi pakilydėliai
Ant kelio didžiųjų kaimynų.

Mus naikina įnirtusios gaujos,
Bet laisvės vilčių neišrovė —
Mes atgimstančią Lietuvą naują
Jau įvykusia laikom tikrove.

Jos vardu visuos frontuos kariavim
Už tauriausiąją laisvės idėją.
Mes į pergalę tikime naują
Ir į laisvės dienų sužydėjimą.

Iš jų kraujo žydi gėlės,
Žydi gėlės jiems ant kapo.
Iš jų kraujo Laisvė kėlės
Ir gyvybe tautai tapo.

LIETUVOS VALSTYBĖS MUZIEJAUS KREIPIMASIS

Mieli lietuviai, gyvenantys įvairiuose pasaulio kraštuose,

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuotariu 1991 m. sausio 13 d. yra įkurtas Valstybės muziejus, kuris renka, tyrinėja ir saugo viską, kas reikšminga mūsų tautos valstybingumui. Mūsų parodos ir ekspozicijos atspindės 1918-1940 metų Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, SSSR įvykdytą okupaciją ir tautos genocidą, nežmoniškąs trėmimus, partizanų pasipriešinimą.

Daug dėmesio skiriame ir lietuvių išeivijai, mūsų tėvams ir broliams, pasklidusiems tolimuose pasaulio kraštuose, ten šaknis įleidusiai jaunajai lietuvių kilmės kartai. Jų gyvenimo istorijos, jų likimas mus labai domina. Iš viso daug Lietuvos praeities brangių relikvijų yra atsidūrę užsienyje, gal ten jos ir nėra deramai vertinamos. Tokią medžiagą būtina sugrąžinti į atgimusią Lietuvą. Šiuose darbuose mes tikimės lietuvių emigrantų pagalbą, pritarimo ir bendradarbiavimo. Tegul nedingsta svetimoje padangėje nė viena lietuviška knyga, retas spaudinys, dokumentai, fotomuotrukos ir kt.

Labai vertingi jūsų seni laišakai, užrašai ir atsiminimai. Tai rimti šaltiniai ir mokslui svarbi medžiaga, muziejinės vertybės. Mus labai domina, kaip jums teko išskirti išvykus iš Lietuvos, kaip steigėsi lietuvių bendruomenės, organizacijos. Kaip jūs siekėte ir kovojoje, kad Lietuva atgimtų, vėl būtų laisva ir nepriklausoma.

Mes norime įamžinti Lietuvos politinių, visuomeninių, katalikų bažnyčios, kultūros ir meno veikėjų, pasižymėjusių verslininkų ir biznierių, dirbusių ir dirbančių emigracijoje, veiklą ir atsiminimą.

Visą medžiagą - atsiminimus, laiškus, knygas, fotomuotrukas, memorialinius daiktus - prašom mums atvežti ar persiųsti adresu Lietuva, 232600 Vilnius, Studentų 8, Lietuvos Valstybės muziejus. Telefonas 35-51-87. Laukiame Jūsų asmeniškai atsilankant naujausiame Lietuvos Valstybės muziejuje.

Henrikas Paulauskas
Lietuvos Valstybės
muziejaus direktorius

DAR VIENAS VILNIETIS ILLINOIS UNIVERSITETE

Neseniai rašiau apie keturis Vilniaus universiteto dėstytojus, kurie atvyko stažuotis į Illinois universitetą Chicagoje. Dabar norisi pristatyti patį vėliausiąjį vilnietį, atvažiuosį į šį universitetą rinkti medžiagos savo moksliniam darbui.

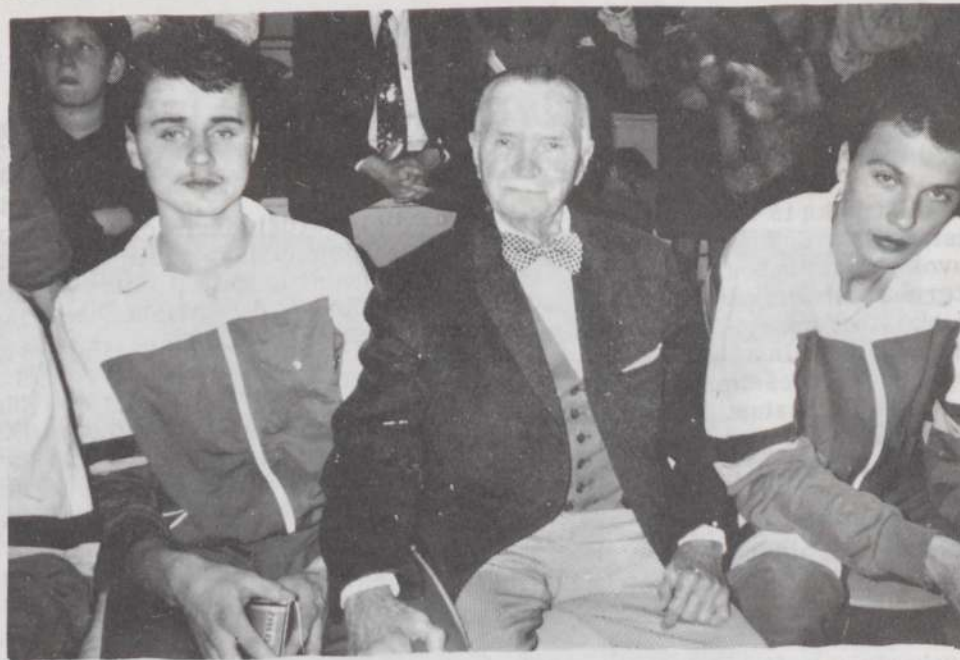
Šis vilnietis yra Artūras Tereškinas (gimęs 1965 m.). Jis dar tik pernai (1990 m.) yra baigęs Vilniaus universitetą ir šiuo metu yra Lietuvos Mokslų Akademijos Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto aspirantas. Artūro mokslinio darbo objektas - XVIII amžiaus antros - XIX amžiaus pirmos pusės Lietuvos religinė raštija lietuvių ir lenkų kalbomis. Jo mokslinio darbo vadovė-istorikė, MA mokslinė bendradarbė, mokslo kandidatė Ingė Lukšaitė.

Kuomet prieš mėnesį Chicagone atvykusio Artūro Tereškino paprašiau apibūdinti stažuotės Illinois un-te tikslą, jis pareiškė: "Noriu surinkti kuo daugiau medžiagos iš kultūrinės, socialinės, literatūrinės teorijos srities, stengiuosi susipažinti su naujausiomis Amerikos kultūros bei literatūros teorijos ir istorijos studijomis. Domiuosi amerikiečių kultūrinės antropologijos darbais. Pradedu klausyti antropologijos, sociologijos, retorikos istorijos bei literatūros teorijos ir kritikos kursų paskaitų".

Čia reikia pažymėti, kad Artūras yra išspausdinęs straipsnių apie XVIII amžiaus Lietuvos pamokslus, o taip pat literatūros kritikos straipsnių, recenzijų. Šie darbai sudomino Illinois un-to lituanistikos katedros vedėją prof. Bronių Vaškeli ir šis Artūrą pakvietė atvykti studijoms į Illinois un-tą. Artūras taip pat rašo ir poeziją ir jo pirmasis eilėraščių rinkinys - "Grindinio žuvys" šiuo metu yra leidžiamas Kaune.

Artūro stažuotė Illinois un-te tęsis pusę metų - iki 1992 m. balandžio mėnesio. Jo studijoms Chicagoje 3 tūkst. dolerių paskyrė Lituanistikos katedros fondas, o tūkstantinę pridėjo Lietuvių Fondas. Kaip ir pirmieji keturi, taip pat ir jis pradžioje, kol ras sau butelį, yra prisiglaudęs Šulaičių namuose Cicerijoje.

Prof. Broniaus Vaškello nuomone, šis jaunas vyras yra gilus mastytojas, ką galima išitikinti skaitant jo straipsnius todėl iš jo daug galima laukti. Todėl reikia palinkėti, jog studijos Chicagoje ir čia įgytos žinios dar labiau padėtų mūsų jaunam tautiečiui jo pasirinktoje studijų srityje.

Lietuvos krepšinio tėvu vadinamas chigagietis, krepšinio veteranas, Kostas Savickas tarp Kauno "Žalgirio" žaidėjų prieš jų rungtynes su Chicagos Loyolos universitetu lapkričio 7 d. E.Š. nuotrauka

KAUNO ŽALGIRIEČIAI CHICAGOJE

Jau darosi tradicija, kad į Chicago vėlyvą rudenį atvyksta Kauno "Žalgirio" krepšininkai. Perna jį buvo Evanstone ir žaidė prieš Northwestern un-tą ir jį nugalėjo, o šiomet - lapkričio 7 d. susitiko su Loyolos un-to rinktinė. Dabartinis "Žalgiris" yra tik šešėlis tos garsiosios komandos su Saboniu, Kurtinaičiu, Chomičiumi, Jovaiša ir kitais, kurie laimėdavo Sov. Sąjungos čempionatus ir parsivežė į namus Tarpkontinentinę taure iš Argentinos. Dabar visa tai praeitis, nors amerikiečiai reklamoms sumetimais anuos faktus vis kartoja ir, turbūt, Lietuvai daro meškos patarnavimą, kuomet atvykusi menkutė komanda čia pristatoma, kaip kokie galūnai.

Taip atsitiko ir šį kartą Chicagoje. "Žalgiris" čia nebuvo lygiavertis varžovas dar nesusižaidusiais Loyolos komandai, nes buvo pirmosios jos rungtynės šiame sezone. Bendrai imant, Loyola dabar turi tik vidutinišką komandą ir didelių laimėjimų savo lygoje nebesitiki.

Tačiau prieš "Žalgirį" jai vargo nebuvo ir jos didelis - 84-58 laimėjimas buvo užtaunautas. Amerikiečių jaunimas žaidė agresyviai, tvirtai gynėsi. O lietuviams to kaip tik trūko. Nežiūrint, kad dauguma žalgiriečių irgi jauni (seniausi komandoje A. Visockas - 26 m. ir Einikis su Lukminu - po 23 m.), tačiau jiems stigo greičio, energijos ir pasiryžimo. Nors tai buvo jų pirmosios rungtynės Amerikoje, jie jautėsi labai pavargę ir kas gi bus, kuomet per 13 dienų turės sužaisti net 12 rungtynių? Geriausias žalgiriečių komandoje pa-

sirodė Gintaras Einikis, mums pažįstamas iš jo vizito Amerikoje su Sov. Sąjungos jaunių rinktinė prieš maždaug 4 metus. Tada į jį buvo dedama daug vilčių ir daug kas sakė, jog bus antrasis Sabonis (nors ūgiu kiek žemesnis). Tačiau šios prognozės nepasitvirtino, nes jis nesilaikė sportinio režimo ir net į Sov. Sąjungos rinktinę nepateko. Tačiau šiuometinėje praskystėjusioje "Žalgirio" komandoje jis vis tiek dar yra lyderis. Jis pelnė 18 taškų ir atkovojo 14 kamuolių.

Visi pasigedo naujojo "Žalgirio" komandos trenerio, vieno iš geriausiųjų bet kada buvusių Lietuvos krepšininkų - Modesto Paulausko, kuris buvo įrašytas į programą kaip vyr. treneris, bet aikštėje nepasirodė ir čia jo pareigas ėjo Vidas Virbickas. Kaip sužinojome, pats Paulauskas buvo taip "nuvargęs", jos neįstengė išlipti iš autobuso ir liko jame miegoti.

Į šias rungtynes buvo susirinkę nemaža lietuvių, kurių galėjo būti apie 300. Pradžioje jie labai griausmingai palaikė kauniečius, bet vėliau jau išblėso bet kokios viltys net ir entuziastingiems sirgaliams. Prieš rungtynes buvo sugrotas ir Lietuvos himnas ir salėje kabėjo Lietuvos vėliava.

Paskutines rungtynes Amerikoje žalgiriečiai turės lapkričio 19 d. Valpariso mieste, Indianoje prieš vietinį universitetą. Perna žalgiriečiai pelnė 7 pergales, o šiomet, jeigu bent pusę tiek jų sugriebs - tai bus labai gerai.

Ed. Šulaitis

Brenda Edgar, Illinois Gubernatoriaus Jim Edgar žmona, paskutiniu laiku, lankydamasi Lietuvių Kultūros Balzeko muzieju, skaito Montessori mokyklos mokiniai Andriui Čepėnui lietuvių tautos istoriją.

"Lituanicos" Futbolo Klubo Metinis Pobūvis

Jau artėja Chicagos "Lituanicos" futbolo klubo metinis pobūvis-balius, kuris yra skirtas sezono užbaigimui. Kaip ir kiekvienais metais, taip pat ir šiomet, jis vyks Padėkos Šventės savaitgalį - lapkričio 30 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte. Šie balių būna įdomūs, nes dalyvauja daug jaunimo ir vis netruksta įvairių linksmynų. Šiomet šokiams gros A. Stelmoko orkestras, o trumpeje, linksmoje meninėje dalyje pasirodys brolio ir sesers - Vytauto ir Virginijos Šiškauskų (iš Vilniaus) duetas. Žinoma, bus karšta vakarienė, su jai reikiama priedais. Tokiu būdu bus užbaigtas gana sėkmingas "Lituanicos" klubo šių metų sezonas.

Rašant šias eilutes, dar nebuvo sužaistos vienerios atidėtos rungtynės,

bet atrodo, kad "Lituanicos" vyrų pirmoji komanda atsistos 4-5 vietoje. Perna ji buvo užėmusi II vietą, o šiomet, jeigu būtų žaista, kaip antrame rate, tai irgi tokia vieta būtų garantuota. Klubo žaidėjų tarpe matome didelį būrį pajėgių žaidėjų iš Lietuvos, be kurių jokių būdu nebūtų galima galvoti apie išsilaukymą aukščiausioje divizijoje. Ypatingai pirmąją komandą sustiprino vasarą atvykęs Ričardas Zdančius ir Aidas Grigaliūnas. Juos ir kitus žaidėjus globoti klubui reikia daug lėšų, tad gausus atsilankymas į šį pobūvį visokeriopai pagelbėtų. Šiomet ir kitiems klubo reikams yra renkamos aukos. Jas galima nukreipti šiuo adresu - Futbolo Klubas Lituanica, 2614 W. 69-th Street, Chicago, IL 60629.

E.Š.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

PAMINĖTAS KOMP. J. ŽILEVIČIUS

Chicagiečiams gerai pažįstamas, nes jis čia gyveno ilgą laiką. Juozas Žilevičius vėl suskambėjo lapkričio mėn. 10 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, kuomet "Margutis" surengė jo gimimo 100 metų sukakties minėjimą – koncertą. Šis plataus profilio muzikas – kompozitorius, chorvedys, muzikologas, pedagogas, kuris Chicagoje paliko muzikologijos archyvą, dabar veikiantį J. Žilevičiaus–J. Kreivėno archyvo vardu, amžinybėn iškelio prieš 16 metų.

Apie J. Žilevičių chicagiečiams prabilo du asmenys – muzikologė iš

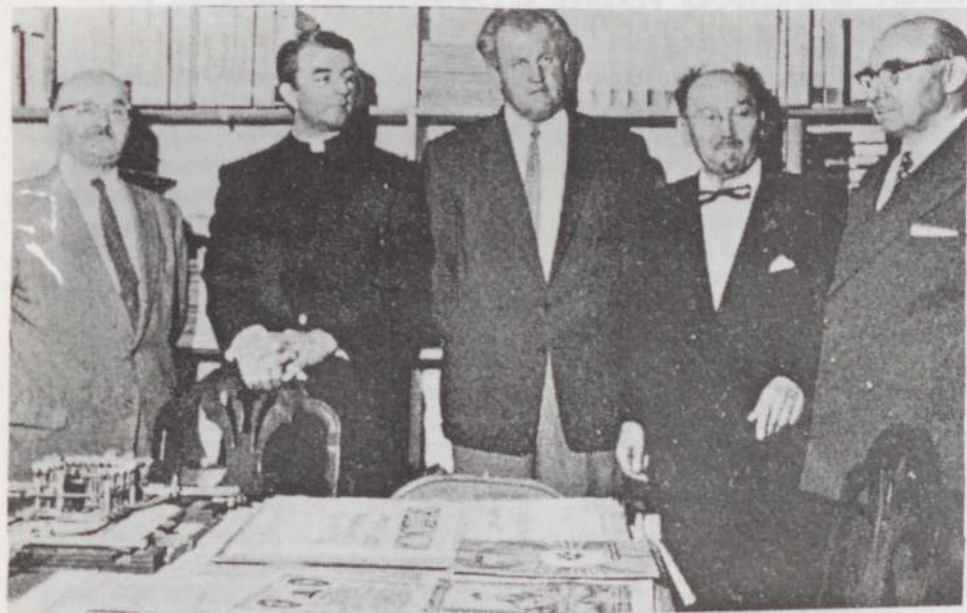
Įžangą į minėjimą padarė "Margutis" radijo programos vedėjas Petras Petrutis, daug dirbęs, kad šis minėjimas koncertas galimai geriau pasisektų.

Įdomi buvo ir minėjimo koncertinė dalis, kurią pradėjo sol. Praurime Ragienė, sudainuodama tris J. Žilevičiaus kūrinius. Tada Žilevičiaus giesmių ir dainų pygnę fortepionu atliko Manigirdas Motekaitis, kuris taip pat sumaniai akompanavo solistei ir "Dainavos" chorui.

Labai pozityviai klausytojus nuiteikė, pabaigoje į sceną išėjęs "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas jauno

Vaidas iš Operos "LIE TUVIAI" spektaklio Vilniaus Operos ir Baletų teatre. Šią operą pastatė Chicago Lietuvos Opera ir vilniečiai. V. Kapočiaus nuotrauka

Lietuvos Muzikologijos Archyvo kuratorijos nariai. Iš kairės: Lietuvos generalinis konsulas P. Daužvardis (miręs), Bruno Markaitis, SJ, V. Šimkus (miręs), J. Žilevičius (miręs) ir J. Bertulis (miręs).

Klaipėdos Danutė Petrauskaitė ir chicagietis dr. Leonardas Šimutis. Pirmoji pasisakė, kad jai niekada nebuvę progos asmeniškai J. Žilevičiaus susitikti, tačiau, gyvendama Klaipėdoje, kur yra įmintos gilios šio kompozitoriaus pėdos, ji surinko gana daug faktų ir juos vykusiai pateikė klausytojams. Ji nemaža vietos paskyrė Žilevičiaus tikėjimui fatalizmu, kuris dažnai iškresdavo kompozitoriui nelauktų šposų. Tačiau ji pristatė ir teigiamo pobūdžio kompozitoriaus gyvenimo momentus, kurių irgi būta nemaža.

vos" ansamblis, vadovaujamas jauno muziko Dariaus Polikajčio. Šis dainos vienetas, dabar pagausėjęs choristais ir atjaunėjęs, tampa pačiu stipriausiu ju muzikos ansambliu Chicagoje. Savo programą dainaviečiai pradėjo patraukle daina "Užtraukim jaunime", o ją baigė "Oi, kad išauštų aušrelė". Taip pat "Dainavos" ansamblis vykusiai sudainavo dainų pygnę "Pas motušę paaugau" ir "Pasakyk mergele".

Šiam minėjimui buvo išleistas kiek stambesnis programinis leidinys, kurį

Dainavos ansamblis, diriguojamas Dariaus Polikajčio, atlieka programą 1991 m. lapkričio 10 d. "Margutis" surengtame prof. Juozo Žilevičiaus gimimo 100 metų sukakties minėjime.

nimo momentus, kurių irgi būta nemaža.

Nemaža asmeniškų patirties detalių atskleidė kitas kalbėtojas – Leonardas Šimutis, kurio pranešimas buvo trumpas ir aktualus. Jo iškelti faktai bus įdomūs tiems žmonėms, kurie ateityje studijuos J. Žilevičių.

Reikia pastebėti, jog D. Petrauskaitės pranešimas, nors ir buvo ilgas, neįgrišo klausytojams, nes paskaitininkė ne tik moka suburti faktus į įdomią visumą, bet sugeba ir visa tai vykusiai perduoti. Čia reikia pagirti ir dr. Šimutį, kuris nors buvo susižėdęs ranką, bet savo išpareigojimą atliko.

riame įdėtas išsamus Danutės Petrauskaitės rašinys apie J. Žilevičių. Jo pabaigoje skaitome tokius žodžius:

"Šiandien jau išaugo ta diena, kada privalome įamžinti J. Žilevičiaus vardą, spėdą įrašyti populiarioje enciklopedijoje "International Who is Who in Music." Ar nevertėtų tai padaryti, prisimenant ne tik jo darbus, bet ir dažnai deklaruotus bei praktikoje sėkmingai įgyvendintus harmoningos tautos egzistencijos principus, kurie galėtų tapti kertiniu akmeniu, atstatant sugriautą švietimo ir kultūros rūmą."

Beje, minėjimo metu veikė ir J. Žilevičių liečiančių įdomių eksponatų,

DABARTINIAI LIETUVOS LAIKRAŠČIAI

Kasparas Radvila, ilgesnį laiką (nuo rugpjūčio 20 d. ligi lapkričio 2 d.) pabuvojęs Lietuvoje, atvežė 45 Lietuvoje leidžiamų laikraščių egzempliorius, kuriuos galima pamatyti ir paskaityti kiekvieną dieną nuo 8 v. ryto ligi 1 v. p. pietų "Laisvosios Lietuvos" raštinėje, išskiriant šventadienius.

Laikraščių pavadinimai: 1. Lietuvos aidas, 2. Lietuvos rytas, 3. Tiesa, 4. Kauno tiesa, 5. Vakarinės naujienos, 6. Kauno aidas, 7. Atgimimas, 8. Kauno laikas, 9. Gimtasis kraštas, 10. Kovo 11, 11. Tėviškės žinios, 12. Laisvasis Kaunas, 13. Respublika, 14. Vasario 16, 15. Vytis, 16. Sportas, 17. Akistata, 18. Pozicija, 19. SOS, 20. Ekspresas, 21. Forumas, 22. Justitija, 23. Šeiminkė, 24. Valsčių laikraštis, 25. Dienovidis, 26. Šiaurės Atėnai, 27. Reklama, 28. Sielova, 29. Vakarinis Kaunas, 30. Lietuvos komersantas, 31. Bičiulystė, 32. Ateitis, 33. Žalioji Lietuva, 34. Ūkininko patarėjas, 35. Savaitė, 36. Laisva Lietuva, 37. Savanoris, 38. Viltis, 39. Permainos, 40. Darbo biržos, 41. Liaudies sargyboje, 42. Dantis už dantį, 43. Akcentai, 44. Mirazai, 45. Žinia.

ANGLŲ KALBA ISTORINIS LEIDINYS

Valentino Ramonio knyga "BALTIC STATES VS! RUSSIAN EMPIRE: 1000 Years of Struggle for Freedom" turi gerą pasisekimą ir jau planuojama jos antra laida. Tai lengvai skaitoma knyga anglų kalba apie Pabaltijo kraštų ryšius bei kovas su rusų imperija paskutiniųjų 1000 metų laikotarpyje. Knyga gausiai iliustruota žemėlapiais, piešiniais, graviūrom ir nuotraukomis. Kai kurios iš jų gana retos ir niekur anksčiau nepublikuotos. Tai tikriausiai bus pirmą kartą, kurioje aprašomas Kremiaus "pučas" ir Pabaltijo kraštų nepriklausomybės pripažinimas. Ši knyga tinka dovanoti lietuviškai nekalbančiai visuomenei, kuri nedaug žino apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos praeitį. Ji labai reikalinga ypač šiuo metu, kada svarbu spausinti JAV ir Europos kraštų vyriausybes, kad padėtų Pabaltijai išspręsti dar daug neišspręstų reikalų, kaip, pavyzdžiui, Sovietų kariuomenės išvedimą, ekonominę paramą ir t. t. Ji tinkama dovanoti senatoriams, kongresmenams, valdžios įstaigoms, spaudos žmonėms, universitetams, bibliotekoms ir visiems, kurie vienu ar kitu būdu galėtų Lietuvai padėti.

Knygą išleido Baltech Publishing Lemonte. Ją galima gauti pas knygų platintojus arba rašant Heritage Guild, P.O. Box 225, Lemont, Illinois 60439. Kaina \$5.00. Platintojams duodama nuolaida. Užsakant paštu, dar reikia pridėti \$2.00 už pašto išlaidas.

kurių parodoje buvo ir nemaža retų nuotraukų, sukeliančių didelį susidomėjimą.

Ed. Šulaitis

Spaudos stalas VLIKo Seime Chicagoje. Iš kairės: prel. J. Prunkis, J. Žemaitis, J. Žygas, V. Kasniūnas, J. Janušaitis ir J. Šlažus. Ed. Šulaitis nuotrauka

Spaudos Kioskas

LITHUANIANS IN THE USA. Aspects of ethnic identity, anglų kalba knygos formos leidinys, apimamas 246 puslapius. Autorius – David Fainhaus Leidėjas Amerikos Lietuvių Biblioteka, 3001 West 59-th Str., Chicago. Šios knygos autorius pradeda aprašyti mu Pennsylvanijos lietuvių angliakausių gyvenimu, paliečia jų sukurtas Amerikoje organizacijas, jų organizacijų veiklą, pačių lietuvių būdą, jų kultūrinį inasą, dvasinį gyvenimą, išsilavinimą ir visa kita imtinai su tuo laiku, kai po Antrojo pasaulinio karo imigrantai lietuviai pasižymėjo vertingais kultūros, mokslo ir net politikos siektais.

TĖVYNĖS SARGAS, 143 puslapių knygos formos žurnalas Nr. 1-2, Re-

daktorius – Algirdas Kasulaitis. Leidėjas – Popiežiaus Leono XIII Literatūros Fondas, P. O. Box 442, Thomson, CT 06277. Viršelis atžymėtas mūsų nenuilstamo spaudos bendradarbio prel. Juozo Prunskio nuotrauka. Turinys gana įvairus, liečias lietuvių tautą, bažnyčią, ekonominio gyvenimo etiką, krikščioniškos demokratijos, juodųjų problemas ir net Markso gyvenimą ir jo politinę galvoseną.

KAMPINIS BOKŠTAS. Nedidelė 66 pusl. poezijos knygelė su eiliuota įžanga, talpinanti 8 eilėtus pavadinimus: 1. Biržų rūmai, 2. Pietro, 3. Danutė, 4. Bokštas, 5. Laiškai tetai, 6. Žynys, 7. Kryžkelė ir 8. Sutemų šnekos. Autorius – V. Lukošius-Lukšys. Eilės liečia XVII amžiuje Radvilų gyvenimą. Leidėjas – "Šaltinis", 16 Hound Road, West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, Great Britain.

POETĖS MARIJOS AUKŠTAITĖS CENTRO

	Psl.	Kaina \$
1. Rožių vasara (poezija)	762	15.00
2. Išėivės keliu (biografija)	208	10.00
3. Išėivė (biografija)	266	11.00
4. Ant Marių Krašto (romanas)	420	14.00
5. Nubangavę Kūdikystės Dienos (biografija)	236	10.00
6. Lyrika (poezija, posakiai)	204	11.00
7. Išėivės Memuarai (biografija)	178	12.00
8. Audringais Vieškeliais (14 apysakų)	396	30.00
9. ir 10. Poetės Marijos Aukštaitės Sutaupyty Kūrinių Katalogas I ir II (išbaigta ir nebus kartojama)	833	300.00
11. Meilė Sutemose (18 apysakų)	296	25.00
12. Klaudijus Kalėdų Verpetuose (19 Kalėdinių ir Velykinių apysakų)	242	25.00
13. Sielos Simfonijos (poezija)	346	30.00
14. Sopulingoji Lietuvė Motina (poezija)	104	25.00
15. Išėivės Memuarai II (istorija, biografija)	422	40.00
16. Mano Meditacijos (filosofija)	384	35.00
17. Pergventų Dienų Žiedai (23 apysakos)	248	25.00
18. Meilės Sonetai (poezija)	194	30.00
19. Ifigenija, Kleopatra ir Dolorosa (trys novelės)	236	25.00
20. Sodų Mistikoj (poezija)	180	25.00
21. Mano Dienos Romoje (biografija)	336	45.00

46 Arthur Mark Drive, Port Hope, Ontario, Canada L1A 3X1

Slaptasis Lietuvių Diplomatas

ALFONSAS EIDINTAS

Knyga tokiu pavadinimu dar šiais metais turėtų pasirodyti Respublikos knygynuose. Tai istoriko Alfonso Eidinto dokumentinė apybraiža apie pirmąjį lietuvių, plačiai pagarsėjusį Vakaruose dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą Juozą Gabri-Paršaitį, kurį neretai dar vadino ir grafu de Garliava...

Juozas Paršaitis (gimė 1880 m. vasario 22 d. Garliavoje, mirė 1951 m. liepos 26 d. Monte-de Corsier sur Vevey, Šveicarijoje) savo energinga publicistika ir informacine veikla išgarsino Lietuvą ir iškėlė jos nepriklausomybės problemą Vakaruose, ypač 1915–1917 m. Slapta kontaktuodamas ir su kariausiomis Antantės ir Vokietijos šalimis, J. Gabrys-Paršaitis įtakoją lietuvių politinę veiklą užsienyje. 1918 m. jis susikirto su A. Smetona ir A. Voldemaru, nes nenorėjo pripažinti Lietuvos Valstybės Tarybos viršenybės išėiviu organizacijos. Aišku, kad Gabrys pretendavo tapti vienu iš nepriklausomos Lietuvos vadovų, tačiau didelis avantiūrizmas jį nuvedė net į bermontininkų stovyklą. Netrukus lietuviai gavo tikrą duomenų, jog Gabrys kontaktuoja su prancūzų, lenkų ir vokiečių (slapyvardė Koiferis) diplomatinėmis tarnybomis. Be to, 1918 m. lapkričio 5 d. laišku J. Gabrys pasiūlo savo paslaugas... jaunystės laikų draugui, bolševikui V. Kapsukui.

Siekdamas pakirsti Lietuvos Valstybės Tarybos įtaką, 1919 m. Gabrys agituoja pradėti rinkimus į Steigiamąjį seimą, nors Lietuvoje buvo svetimi kariniai daliniai, Lietuvai grąsino kaimyninė Lenkija. Politinių intrigų meistras niekaip negalėjo suvokti, jog kombinacijų laikai krašto viduje praėjo, jog politikas turi remtis savo partija, socialiniu sluoksniu, kuris jį remtų.

1925 m. Gabrys patraukia į teismą A. Voldemara, kuris spaudoje Gabrij pavadino šnipu. Procesą labai skandalingą, Gabrys teisme laimi, tačiau po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo sprunka į Šveicariją. Iš čia jis rašo laiškus Prezidentui A. Smetonai, siūlo taikytis, įrodinėja, jog jis reikalingas Lietuvai, skundžia prezidentui Lietuvos diplomatus.

Politisinis avantiūrizmas, asmeninių ambicijų kėlimas sutrukdė Gabrijui tapti naudingam tautai. Anot prof. M. Biržiškos, Gabrys "gabus, sumanus ir daug galėjęs atlikti, dėl savo trūkumo pats save išsi-braukė iš savo tautos gražiausiųjų lapų".

Manytume, jog svarbiausias A. Eidinto naujos knygos "Slaptasis lietuvių diplomatas" privalumas yra tas, jog jis atskleidžia patrioto ir nepaprastų gabumų žmogaus politiko tragediją, kuomet asmeniniai interesai ir ambicijos be reikalo iškeliami aukščiau Lietuvos Valstybės interesų ir parodo, kaip tai smukdo pačią asmenybę.

Čia skelbiame nedidelę ištrauką iš A. Eidinto knygos, iš kurios matyti, jog Gabrys siūlydavo ir pozityvių dalykų, imdavosi reikalingų akcijų.

J. GABRYS KARO IŠVAKARĖSE

1938 m. kovo 12 d. hitlerinės Vokietijos kariuomenė įžengė į Austriją.

1938 m. kovo 17 d. 22 val. Lenkijos ypatingasis ir įgaliojasis ministras Estitoje V. Pšesmickis įteikė Lietuvos pasiuntiniui Taline B. Dailidei notą. Lietuvai ultimatyviai reikalauta užmegzti diplomatinis santykius.

Gabrys gresiančios katastrofos akivaizdoje vėl imasi iniciatyvos. Jis susirūpina naujo informacijos biuro steigimu užsienyje. 1938 m. balandžio 29 d. Kaune jis parašo laišką užsienio reikalų ministrui S. Lozoraitiui. Iš laiško aiškėja, jog ministras atsisakė pristatyti jį (matyt, prezidentui) dėl to, jog Gabrys nebuvo išleistas į Šveicariją. Gabrys neprašė jį paskirti prie Šveicarijos vyriausybės, bet tik prie Tautų Sąjungos, "kur, aš manau, Tamsta neabejoji mano kompetentingumu", – priduria Gabrys.

Toliau jis rašo: "Man yra žinoma iš patikimų šaltinių, kad ponas Prezidentas mano paskyrimui pritarė. Tačiau man yra nuostabu, kad Tamsta nenori pritarti mano paskyrimui.

Kokiais sumetimais man yra svarbus šis paskyrimas, aš išdėdėčiau p. Urbšui (aš manau, jis Tamstai juos išguldė).

Gali būti tikras, Tamsta, kad nuo mano paskyrimo prie T.S. nei Lietuvos garbė, nei interesai nenuken-tės.

Jeigu Tamsta iš ties esi nusistatęs prieš mane, kaip tūli įspėjo, aš norėčiau žinoti: kodėl?!"

1939 m. sausio 9 d. J. Gabrys pasiuntė laišką prezidentui A. Smetonai iš Paryžiaus. Jis aiškino, jog tauta ir valstybė yra sunkioje padėtyje, kad "vėl visi turime stoti į kovą. Šia mintimi vedamas aš nutariau atnaujinti mano "Informacijų Biurą Paryžiuje", kuris, kaip atsimentat, Pone Prezidente, savo laikui, prieš karą ir karo metu daug prisidėjo prie mūsų tautos išlaisvinimo ir valstybės įkūrimo.

Dabartės, kai mūsų įkurtajai valstybei vėl gresia pavojai, aš negaliu ramiai sėdėti sudėjęs rankas. Grįžęs Paryžiu, atnaujinu senąsias ir užmezgiu naujas pažintis ir pradėjau didį informavimo darbą.

Mūsų Paryžiaus atstovybei, kaip oficialiai įstaigai, nepatogu kai kur veikti, – sakysim, Parlamente ir Senato sferose, inspiuoti vieną kitą paklausimą ar interpellaciją, varyti smarkesnė akciją spaudoj, suruošti eilę paskaitų ir t.t.

Žinoma, šis visas darbas turės būti atliekamas aukštam kontakte su vyriausybe, nustatius iš anksto gaires.

Paryžius, mano nuomone, yra dabar tinkamiausias tam centras, Geneva, susmukus Tautų Sąjungai, nustojo savo reikšmės. Berods, kyla klausimas, ar yra prasmės būti dar T.S. nariu ir išmesti kasmet beprasmiškai 100 tūkstančių aukso frankų; juos savarajiai propagandos tikslams galima atsiekti žymiai didesnių rezultatų.

Laikę paskutiniųjų įvykių, daug neteisingų ir kenksmingų mums žinių, paskelbtų mūsų priešų prancūzų, anglių, šveicarų ir kt. spaudoj, nebūvo atremta. Tai visa sudaro labai nepalankią mums viešąją pasaulio opinią.

Aš skaitau savo priederme pranešti Tamstai, Pone Prezidente, apie mano nusistatymą ir prašau įsakyti Užsienio Reikalų Ministeriui teikti man prideramą informaciją apie visus opiuosius Lietuvos klausimus ir duoti parėdymą Paryžiaus ir Londono atstovybėm teikti man, reikalui esant, prideramą paramą.

Priimkite, Pone Prezidente, aukštos mano pagarbos išreiškimą.

P. J. Gabrys

Prezidentas, perskaitęs šį laišką, jo į stalčių nepadėjo. Kai pas jį apsilankė užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys, prezidentas ištiesė jam du stambiu Gabrio braižų rašytus puslapius ir tyliai paprašė:

– Paskaitykite, man įdomi Tams-tos nuomonė.

Grįžęs į ministeriją, J. Urbšys dar kartą, šįkart jau atidžiai perskaitė Gabrio laišką ir uždėjo rezoliuciją:

"Tą laišką gavo p. Resp. Prez. – Prašom po vieną jo mums pasiūlyti p.p. Klimui ir Balučiui, klausiant jų nuomonės.

1.27

U(rbšys)

Vasario 1 d. URM spaudos biuro direktorė M. Avietėnaitė išsiuntė J. Gabrio laiško kopijas Lietuvos pasiuntiniui Londono B. K. Balučiui ir Lietuvos pasiuntiniui Paryžiuje P. Klimui, prašydama pareikšti ministerijai savo nuomonę šiuo klausimu.

Pirmasis jau vasario 15 d. į Kauną pasiuntė atsakymą B. Balutis. "Informacijos biuras Paryžiuje būtų neblogas dalykas. Bet aš turiu didelės baimės dėl p. Gabrio nepastovumo. Prieš karą jis puikiai veikė su savo Informacijos Biuru. Laikę karo jis šiek tiek "pagedo", įsivėlęs su kai kurių šalių žvalgybomis. Po karo jis atsisotjo beveik ant Valstybės išdavystės kranto, leisdamas savo "Lithuanian Independent". Vėliau jis susitvarkė ir, norėdami duoti jam progos reabilituoti, mes jį buvome paėmę tarnybon Karaliaučiuje. Bet po perversmo jis visgi "pabėgo" Šveicarijon. Teisybė, nuo to laiko (bent man)

neteko nieko blogo apie jį girdėti. Bet – aš nenorėčiau galvos dėti už ateitį.

Neabejotinai, jis turi daug gerų privalumų tokiam darbui: ir žinių, ir energijos, ir sumanumo, ir landomo, ir kalbų jam netrūksta. Vienas bėsimas – aš nežinau, ar galima juo pilnai pasitikėti. Sykį žmogus pagedo, tai paskui "kreivą ir kars-tas neištaysys" (Vide-Pajaujo atsiti-kimas)... Nes kokios yra garantijos, kad neinanant dalykams, kaip jis nori, jis ir vėl šposų nepradės dirbti? Savo laikui aš už jį būčiau galvą dėjęs. Dabar – aš bijočiau patarti Vyriausybei su juo susiristi.

Iš laiško išrodo, kad jis mano leisti tą Biuletenį savo lėšomis. Tas jau yra "idomu"... Nors taip abejodamas, aš gal ir darau jam didelę skriaudą, bet "kto raz solgal, tomu nīkogda nie povieriat..."

Išėjus, aš manau, galėtų būti gal tokia:

1) Nieku būdu nei Prezidentui, nei jokiai atsakingam Vyriausybės asmeniui negalima atsakinėti raštu į jokių jo pasiūlymus (kad neturėtų dokumentų apie savo ryšius su Vyriausybe).

2) Pavesti Klimui su juo žodžiu pasikalbėti ta prasme, kad mes jo patriotingas pastangas labai vertiname, kad Paryžiaus ir, be abejo, nės, Londono pasiuntinybės teiks jam visą galimą pagalbą, bet kad jis turi suprasti, ir, be abejo, supranta, kad nei Vyriausybė, nei joks atsakingas jos organas negali risti su jokia privačia įstaiga, ypač tokios rūšies kaip propomuoja-ma. Geresniam tikslui pasiekimui kaip sykis būtų net geriau, kad niekam net į galvą neateitų, kad esama ar gali būti kokių nors ryšių tarp jo ir Vyriausybės. O kas dėl Pasiuntinybės paramos, tai tas bus matytis iš to, kaip darbas eis.

Bet Gabrys, syki sumanęs, greičiausiai tokį Biurą steigs. Todėl nesiriant sau rankų ir vengiant visko, kas galėtų mus ateityje kompromituoti, arba šiuo keliu teiktų kur nereik tikros informacijos apie Vyriausybės galvojimus, visgi nereik, mano manymu, visiškai jos atstumti ir padaryti savo priėšų. Galima būtų rasti kelią, kuriu kas galėtų būti teikiama moralė ar kitokia parama, bet tik per trečius patikimus ir gerai maskuotus asmenis.

Pasiskaitęs paskutiniųjų p. Škirpos pranešimą, aš pradėtu labai bijoti tų mūsų "Didžiųjų Politikų", kurie neatsižvelgdami į nieką "savov" liniją varo. Antraeilėse, neat-sakomingsose vietose jie dar gali būti geri. Atsakomingsose vietose jie tiesiog pavojingi!"

Lietuvos įgaliojasis ministras Prancūzijoje Petras Klimas atsakymą išsiuntė 1939 m. kovo 1 d. Jis nusistebėjo, kad Gabrys nesenai pas jį apsilankęs, nieko neminėjo apie tokio biuro sumanymą.

Propagandos problema visuomet yra labai sudėtinga, – rašė P. Klimas, – o šiuo metu ji tokia būtų sunki, nes visi oficialūs asmenys paprastai ima žinias iš oficialių atstovų telegramų agentūrų. P. Klimas pasiūlė ministerijai pagausinti Eltos telegramas Havasui ir Roiteriui, korespondentus organizuoti Lietuvoje, kviesti juos į Lietuvą. Informacijos biuras pats tokio uždavinio užsienyje negalės įvykdyti. "Šiaip ar taip tas klausimas dar turėtų būti plačiai padiskutuotas ir konkrečiai išnagrinėtas. Tokiomis bendromis formomis jis net nesileidžia sprendžiamas", – baigė P. Klimas.

M. Avietėnaitė pritarė P. Klimo nuomonei. 1939 m. balandžio 24 d. "Pro memoria" S. Lozoraitis pabrėžė, jog B. Balučiui siūlymas yra praktiškas: "Būtų gerai, kad pragal esant (p. Gabrijui atėjus pas p. Kl.), p. Kl. (imas) pasiteirautų, kurioj padėty yra inform. biuro steigimas ir pasakytų, kad, kai pradės dirbti, bus galima pamatyti, kuo galima padėti".

Tą patį savo rezoliucijose nurodė ir užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys.

Ši nuomonė netrukus buvo perduota į Paryžių P. Klimui.

BRITANIJA – Aras Gasiūnas lankė Lietuvoje, pakviestas Kauno verslinink Grįžęs jis Mančesteryje įsteigė prekybos bendrovę "Aras Ltd.", kuri platins iš Kauno gaunamus tekstilės gaminius Jie Mančesterin bus atvežami sunkvežimiu. A. Gasiūnas dar ieško verslininkų ar privačių asmenų Britanijoje, norinčių pasinaudoti tokio sunkvežimio pslaugomis.

Lietuvos Laisvės Lygos lyderis Antanas Terleckas kalba viename iš vėlesniųjų šios grupės surengtų mitingų, nukreiptų prieš komunistus Lietuvos valdžioje bei parlamente. V. Kapočiaus nuotrauka

JAV BUVO NEPASIRUOŠUSIOS RESPUBLIKŲ IŠSILAISVINIMUI-WSJ

JAV Valstybės Departamentas buvo visai nepasiruošęs Kremliaus nuosmūkiui ir respublikų iškilimui – The Wall Street Journal dienraštyje (1991. IX. 23) tvirtina Robert S. Greenberger. Jo straipsnis patvirtina ankstesnius pranešimus, kad JAV politiką sovietinės imperijos atžvilgiu formavo Bush, Baker ir pora jų artimiausių pareigūnų, nekrepdami dėmesio į Sovietijos žinovų informaciją ir patarimus.

"Didžiuliai pasikeitimai, siaubiantieji Sovietų Sąjungą po nepavykusio perversmo, užkūpo Bush'o administraciją visai nepasiruošusią", rašo žurnalistas. Net ir kai 12-os likusių respublikų vadovai darėsi vis galingesni, JAV administracija dar ilgai buvo susitelkusi į Maskvą ir pasisakė už kuo stipresnę centrinę valdžią. Specialistai, raginusieji kreipti dėmesį į respublikas, dažniausiai buvo "ignoruojami".

"Sprendžiant iš Bush'o veiksmų ir pasisakymų, aš esu išitinkęs, kad jis nesupranta, kas dedasi (Sovietų Sąjungoje)", pareiškė nuosaukus sovietologas, Harvardo Universiteto Rusijos tyrimo centro direktoriaus pavaduotojas Marshall Goldman, anot kurio prezidentas buvęs matinamas "labai netikusiais patarimais".

Straipsnio autorius mudo į būdingą Paul Goble'o atvejį. Šis JAV Valstybės Departamento pareigūnas yra vienas pa-

grindinių Sovietijos tautų žinovų visoje Amerikoje ir jau prieš porą metų viešai tvirtino, kad Sovietų Sąjunga subyrėsianti. Tačiau Valstybės sekretorius James Baker niekada nėra su juo susitikęs.

Rugpjūčio mėnesį pasitraukęs JAV ambasadorius Maskvoje Jack Matlock painformavo, kad jau pirmosiomis Bush'o administracijos dienomis jis iškėlė Valstybės Departamento pareigūnų patyrimo stokos klausimą ir ragino prezidentą išplėsti diplomatinis santykius su respublikomis. Prezidentas su tuo sutikęs, bet "biurokratinė opozicija ir inercija" palaidojo Matlock'o idėją. Administracija pradėjo žengti "mažus žingsnelius" respublikų linkui. Anot Matlock'o, "buvo sunku apšviesti (Vašingtono) vyresniuosius pareigūnus apie įvykių dinamiką. Viršūnėse vyraavo jausmas, kad bet kokia mūsų veikla respublikose suerzintų centrą".

Ir šiandien Valstybės Departamentui labai trūksta žmonių nusimanančių apie sovietines respublikas ir tautas, rašo Greenberger. Dvi JAV ekspertų kartos specializavosi nusigindavime ar Kremliaus hierarchijos poslinkiuose. Paul Goble juokaudamas prisiminė, kad seminarai sovietinių tautų klausimais paprastai vykdavo ankstų sekmadienio rytą...

(Elta)

ARTĖJANT VII-jam PLJ KONGRESUI

Jaunimas iš viso pasaulio gruodžio mėnesį ruošiasi važiuoti į VII-ąjį PLJ kongresą, įvykiantį Pietų Amerikos šalyse: Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje. Jame dalyvaus be svečių 120 atstovų, iš kurių 15 atstovaus Kanadai. Norima pabrėžti, kad šis kongresas ypatingas ir svarbus, nes jame jau dalyvaus jaunimas iš laisvos Lietuvos. Viesiems žinoma, kokia yra brangi kelionė į Pietų Ameriką. Dauguma jaunimo dar tebesimoko gimnazijoje ar universitetuose ir yra finansiniai labai nepajėgūs. Todėl kreipiamės į jus prašydami mus paremti pinigine auka. Padėkite mums sutelkti reikalingas lėšas šiai svarbiai kelionei į VII-ąjį PLJ kongresą.

PLJ atstovai nori šiam kongresui tinkamai pasiruošti. Kreipiame dėmesį ne vien į tai, kas buvo mūsų Sąjungos per paskutinius ketverius metus atlikta, bet taip pat nagrinėjame sudėtingas problemas, kurtų negalima atlikti tarpkongresiniu laikotarpiu, nes darbą reikia dirbti ištisai metus. Išsilaikymo, neužmiršimo tėvų gimtosios kalbos yra nelengva problema. Mums, čia gimusiems ir augusiems, yra svarbu išlaikyti gimtąjį žodį, puoselėti tautos meną ir kultūrą. Ir kaip tik lietuviško jaunimo tarpusavio bendravimas, svarstybos. PLJ posėdžiai ruošia kongresams mus suartina, pasijuntam lietuviais pilna to žodžio prasme, Svarbu, kad mes ne vien galėtume lietuviškai kalbėtis, bet kad būtume aktyvūs išsivijos kultūrinėje bei visuomeninėje veikloje.

Esame išitinkę, kad VII-tojo PLJ kongreso metu praturtėsime naujomis dvasinėmis vertybėmis ir mūsų tautos problematika taps dar labiau mums suprantama. VII-jame PLJ kongrese atstovaus atstovai iš įvairių vietovių.

Kadangi VII-tojo PLJ kongreso atstovams iš Lietuvos finansiskai padėti yra

įsipareigojęs išsivijos jaunimas, mes kreipiamės į visus gerbiamus tautiečius mūsų keliuonę ir dalyvavimą kongrese paremti savo auka.

Maždaug pusę surinktų aukų perduosime Lietuvos jaunimo atstovams. Iš viso keliuonę į VII-tąjį PLJ kongresą kiekvienam atstovui kainuos 2,530 amerikietiški doleriai. Aukoms didesnėms negu 50 dol. bus pristunčiami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčių. Iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

PLJ Kongresas

VOKETIJA – Naujuosius 1991–92 mokslo metus Vasario 16 gimnazija pradėjo su 90 moksleivių. Šią grupę sudaro – 54 iš Vokietijos, 13 iš JAV, 12 iš Lietuvos, 4 iš Argentinos, po du iš Australijos, Brazilijos ir Kanados, po vieną iš Malio ir Urugvajaus. Su jais dirba 27 mokytojai. Vienas vokiečių kilmės moksleivis, atvykęs iš Klaipėdos krašto, Vasario 16 gimnazijoje išmoks savo tėvų kalbą ir pagerins lietuvių kalbos žinias.

LIETUVA – Lietuvos vyriausybės ministerių posėdyje buvo priimtas nutarimas atkurti Lietuvos vidaus reikalų ministerijos vidinės tarnybos dalinius, kuriems teks saugoti įkalinimo įstaigas.

SUGRĮŽO PAVEIKSLAS

Rugsėjo 8 d., kai visa Lietuva šventė Padėkos dieną už atgautą nepriklausomybę, į Vilniaus Visų šventųjų šventovės didįjį altorių grįžo švč. Mergelės Marijos paveikslas, išneštas ir saugotas keturiasdešimt trejus metus. Jį dabartiniam klebonui kun. K. Meiliui grąžino Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovas dr. Medardas Čobotas.

Lietuvos Ambasadorius WASHINGTON, D.C.

Š. m. lapkričio mėn. 12 d., Lietuvos ambasadorius Vašingtone priėmė naująjį Vilniaus sinagogos rabiną Dovydą Smith, kurį lydėjo rabinas Chaim M. Stauber, rabinas Mendel Reichberg ir rabinas Mordy Mehl - man.

Vilniaus rabinas perskaitė ambasadoriui pareiškimą, kuriame jis pažadėjo, jog jis džiaugiasi perimdamas naująjį, svarbų postą ir nepaprastai įvertina, kad š. m. rugsėjo mėn. 1 d., Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas jį priėmė kada visa Lietuva džiaugėsi atgavusi valstybinę nepriklausomybę.

Rabinas Dovydas Smitas toliau išreiškė viltį, kad Vilnius galimai greičiau atgaus savo pilną spinduliavimą, kurio joks žydas negali pamiršti.

Jis savo pareiškime labai aiškiai ir stipriai pabrėžė, kad užsieniuose yra kalbama apie lietuvių padarytus nusikaltimus prieš žydus ir apie prarastą nusikaltėlių rehabilitaciją. Jis visomis savo jėgomis aiškina, kad tai yra neteisėbė ir apgailėstauja, kad vietoj iškėlus Lietuvos drąsą kovoje už nepriklausomybę, jos vardas yra neteisingai teršiamas.

Savo kelionės metu jis ir toliau aiškina žydams įvykius Lietuvoje, bandys išsklaidyti tamsius šešėlius

ir atstatyti teisybę. Rabinas Dovydas Smitas baigė pareiškimą sakdamas, jog jis tiki į Vilniaus pilną atgimimą. Svečiai pažymėjo, kad jie labai įvertina Aukščiausiosios Tarybos pirmininko laikyseną žydų klausimu ir mano, jog būtų labai neteisinga, jei jis turėtų teisintis ir gintis nuo neteisingų apkaltinimų.

Ambasadorius Stasys Lozoraitis nuoširdžiai padėkojo už vizitą ir perskaityto pareiškimo kilnius žodžius ir pažymėjo, jog atstatytoje, nepriklausomoje Lietuvoje visų gyventojų teisės yra ir bus garantuotos atitinkamų įstatymų.

Žydų mažuma yra praeityje labai prisidėjusi prie Vilniaus, Lietuvos sostinės, kultūrinio spinduliavimo. Mes tikimės, tęsė ambasadorius, kad žydų grupė, kuri pasirinko likti Lietuvoje, galės visokeriopai plėtotis ir konkretiškai prisidėti prie naujos, demokratinės valstybės statymo.

Pasimatymo metu buvo nutarta palaikyti ryšius, tartis įvairiais klausimais ir bendradarbiauti siekiant bendrų tikslų.

Vašingtonas, 1991 m. lapkričio 12 d.

VILNIUS LIETUVOS SOSTINĖ

Trečią kartą lankydamas Lietuvą nesvečiavausi, nelankiau giminių bei pažįstamų, bet norėjau pagyventi Vilniaus gyventojų gyvenimu. Vaikščiojant pėsčia po senamiestį lankiau bažnyčias, vienuolynus ir žymesnius kultūrinius pastatus. Taip širdį suspaudė, kad tiek daug garsių savo architektūros pastatų stovi apleisti, apgriuve. Lenkų, vokiečių, o ypač Rusijos komunistų okupacijos metais niekas nesirūpino tų pastatų priežiūra bei remontu.

Atgavus nepriklausomybę, Lietuvos vyriausybė, užsiėmusi politinėmis bei ūkinėmis problemomis, negali ir neturi laiko sostinės pagražinimui.

Iš vienos pusės džiugu, kad daugelis valstybių netik pripažino Lietuvos nepriklausomybę, bet nori Lietuvos sostinėje - Vilniuje turėti savo ambasadas, kurioms reikia patalpų. Tad apie Vilniaus senjo miesto restauraciją valstybiniu mastu nėra šiuo laiku nei kalbos, nes pirma reikia apgyvendinti ambasadorius.

Vilniaus lietuvių inteligentija, matydama sostinės senamiesčio apver-

tiną padėtį, ėmėsi remti tuoti ar rekonstruoti apleistus pastatus. Tam reikalui įsteigė specialią draugiją ir darbui padėti pakvietė išeivius - Angelę Nelsienę ir Kazį Pabedinską.

Po 1863 metų sukilimo, Muravjovas (Lietuvos korikas) Vilniaus Pranciškonų ir Augustinjonų vienuolynus uždarė ir tie vienuolynai stovėjo apleisti, apgriuve. Pranciškonų vienuolynus atremontuoti susidarė bendrovė ir padedant Kenebunkporto pranciško - nams 1992 metais remontas bus baigtas ir vienuolynas bus panaudotas kultūrinėms įstaigoms.

Augustinjonų vienuolyną bei apleistą bažnyčią, statytą 1760 metais, komunistų naudotą kaip mėsos sandėlį, Lietuvos vyriausybė perleido Lietuvių Katalikų Mokytojų Sąjungai, kuri pasiryžus steigti lietuvių gimnaziją Vyskupo Valančiaus vardu pavadintą.

Apskaičiuota, kad remonto darbai ir patalpų pristatymas gimnazijai kainuos 200,000 dolerių. Pusė tos sumos pažadėjo vyriausybė, gi likusius pinigų LKM Sąjunga pati turi susirinkti aukomis. Į kur gi kreipsis tų aukų, jei

ne į mus lietuvius išeivius, igaliodami mane tas aukas rinkti.

Mieli lietuviai, kuo toliau, tuo lengviau bus lankyti Lietuvą. Gi kiekvienas svajoja ją matyti mielą ir gražią, ypač jos sostinę Vilnių. Kad ne vien tik sąjonėse toji sostinė būtų graži, siųskite į tam reikalui atidarytą sąskaitą Standard Federal Banke vardu LITHUANIAN CATHOLIC TEACHERS UNION Banko adresas: Standard Federal Bank, 4192 South Archer Ave., Chicago, IL 60632-1890.

Kiekvienam aukotojui, prisidėjusiam prie gimnazijos steigimo, LKM Sąjungos vardu iš anksto nuoširdžiai dėkoju.

Kazys Pabedinskas

Įvairios Žinios

Lapkričio 2-3 d. d. Kijeve įvyko Ukrainos karininkų sąjungos suvažiavimas. Į jį susirinko visų rūšių kariuomenės, visų Ukrainos regionų atstovai, delegatai iš buvusių sąjunginių respublikų. Po Ukrainos gynybos ministro K. Mozorovo pranešimo kalbėta apie Ukrainos ginkluotųjų pajėgų kūrimą, kariškių socialinę apsaugą. Suvažiavimas priėmė kreipimąsi į Ukrainos AT greičiau sukurti Ukrainos armiją, o į kariškius - gruodžio 1 d. balsuoti už Ukrainos nepriklausomybę.

Pagal paskutinį gyventojų surašymą Kijeve gyvena 652 lietuviai, truputį daugiau kaip pusė jų gimtąja lietuvių kalbą. 1990 m. jie susikūrė į Lietuvių kultūros draugiją, įsteigė sekmadieninę lietuvių kalbos mokyklą. Dabar nuo lapkričio 1 d. šv. Aleksandro bažnyčioje kiekvieną sekmadienį 10 val. Dievo Žodis skaitomas lietuvių kalba.

A. OLEINIKOVAS APIE KGB REFORMAS

SSSR KGB pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Oleinikovas paskelbė, kad iš centrinės žinybos į Rusijos KGB pereina dirbti 18 tūkst. saugumo darbuotojų. Centras kolegoms taip pat perduoda du namus Lubiankos aikštėje ir įvairios technikos. Ateityje Rusijos KGB užsiims operatyviomis paieškomis, o centrinė žinyba, pasak A. Oleinikovo, koordinuos bendrus veiksmus, rūpinsis, kad suverenų respublikų saugumo tarnybos keistųsi informacija.

PASIRAŠYTAS PROTOKOLAS

Spalio 31 d. Užsienio reikalų ministerijoje Lietuvos ir Lenkijos ekspertų grupės pasirašė dvišalį protokolą dėl piliečių važiavimo per Lietuvos-Lenkijos sieną. Susitarta dėl naujų pasienio postų atidarymo per Kalvariją ir Šeštokus. Keliaujantys per Lazdijų muitinę bus tikrinami vieną kartą ben drame poste, todėl automobilių eismas gerokai paspartės.

INVALIDAI LAUKIA ĮSTATYMO

Per penkis sovietų valdžios dešimtmečius Respublikoje buvo sukurta deformuota invalidų socialinio aprūpinimo sistema. Paskelbus nepriklausomybę, Aukščiausioji Taryba nutarė pritarti JT Invalidų teisių deklaracijai ir parengti invalidų teises ginantį įstatymą. Kiti "svarbesni" įstatymų projektai sutrukdė anksčiau apsvaistyti ir priimti invalidų įstatymą, todėl invalidų padėtis dar labiau pablogėjo. Ypač sunku jiems įsidarbinti. Invalidai pirmiausia atleidžiami iš darbo ir paskiausiai priimami.

AUTOBUSAI Į KOPENHAGĄ

Lietuvos ir Lenkijos miestus netrukus sujungs nauji autobusų maršrutai. Pirmasis 475 kilometrų ilgio gruodžio pradžioje nusidrieks tarp Vilniaus ir Varšuvos. Naktinė kelionė iš vienos sostinės į kitą autobusu truks 9 valandas. Vėliau kėtinama važinėti iš Vilniaus į Slupską, Krokuvą, Gdanską.

Šiuo metu autobusai jau kursuoja maršrutais Vilnius-Bialystokas, Kaunas-Gdanskas, Alytus-Elkas, Lazdijai-Suvalkai-Olštynas.

DĖL LENKIJOS RESPUBLIKOS LIETUVIŲ PADĖTIES

"Vorutos" laikraščio ir "Aušros" mėnraščio skaitytojų susirinkime, įvykusio 1991 m. rugsėjo 25 d. Vilniuje, memorandumas.

Lenkijos Respublikos Suvalkų vaivadijoje savo entinėse žemėse gyvena autochtonai lietuviai, pietryčių Lietuvoje - lenkai (lietuvių kilmės ir kolonistai). Lietuvos lenkai sudaro maždaug 0,005 procento visos lenkų tautos, Lenkijos lietuviai - 0,01 proc. lietuvių tautos, t.y. lietuvių tautos dalis Lenkijoje dvigubai didesnė.

Lenkijos lietuvių, taip pat ukrainiečių baltarusių, žydų, vokiečių padėtis yra žymiai blogesnė negu Lietuvos lenkų. Lenkijos lietuviams paritetiškai priklauso 2-5 kartus daugiau vaikų darželių, keturis kart - mokyklų, dvigubai daugiau spaudos ir t.t.

Seinų valsčiuje, kur išliko apie 7000 lietuvių, nebėra nė vieno lietuviško vaikų darželio, mokyklos. 1991 m. rugsėjo 1 d. uždraustos gimtosios lietuvių kalbos pamokos mokyklose, kuriose dar buvo likusi vietinių žmonių kalba.

Lenkijoje iš viso nėra mokyklų, kur visi dalykai būtų dėstomi gimtąja lietuvių kalba iš lietuviškų vadovėlių. Vienteliame lietuviškame Punske licėjūje (vidurinėje mokykloje) taip pat mokomasi iš vadovėlių, parašytų lenkų kalba. Lenkų kalba ir literatūra, politologija, fizinis lavinimas, karinis parengimas visur dėstoma lenkiškai.

Išskyrus lituanistiką, Lenkijoje faktiškai nėra kitų specialybių, kurias lietuviams būtų galima studijuoti gimtąja kalba aukštesniose ir aukštesiose mokyklose. Net Punske žemės ūkio mokyklos lietuviai mokiniai ir mokytojai priversti bendrauti lenkiškai. Skirtingai nuo Lietuvos, stojamieji egzaminai į aukštesnes mokyklas gimtąja kalba neįprastai ir nedaroma jokių lengvatų.

Nėra radijo, TV lietuviškų laidų visai Lenkijos Respublikai, netransliuojama Lietuvos TV. Nėra nė vieno lietu-

viško laikraščio. Atimtos patalpos ir dotacijos iš "Aušros" žurnalo redakcijos, lietuvių visuomeninės kultūros draugijos. Neremiami saviveiklos ansambliai, lietuvių kultūros centrų statyba Punske, Seinuose, trūksta kadru.

Viešose vietose lietuviams tebedraudžiama šnekėti gimtąja kalba (net ligoninėse, civilinės metrikacijos ir kitose įstaigose). Beveik nėra lietuviškų užrašų, lenkinami lietuviški gyvenamųjų vietų pavadinimai, lietuvių pavardės neleidžiama krikštyti lietuvių tautiniais vardais.

Pamaldų lietuvių kalba neleidžiama Varšuvoje, Suvalkuose ir kitur. Seinuose 1980 m. jos teikškovotos kartą per savaitę gyventojams tepatogių laikų. Net gedulo dieną nuo draugijos būstinės plėšoma lietuvių vėliava.

Lietuviai neatstovaujami Seinų valsčiaus vadovybėje, Suvalkų vaivadijoje, Lenkijos parlamente.

Neplanuojama lietuvių, suskaldytų į Punske, Seinų, Šipiškių valsčius, sujungti į vieną vaivadiją ar valsčių.

Prašome:

1. Lietuvos Respublikos pavyzdžiu Lenkijai priimti tautinių mažumų įstatymą, reglamentuojant oficialų gimtosios kalbos vartojimą, kultūros gynimą;

2. mokyklose leisti dėstyti gimtąją kalbą ir jos - seniausios iš gyvųjų indoeuropiečių kalbų - mokytis kaip dalyko;

3. įsteigti lietuviškas radijo, TV laidas ir retransliuoti Lietuvos Respublikos laidas;

4. remti vienintelį lietuvišką žurnalą "Aušra", įsteigti lietuvišką laikraštį, geriau aprūpinti lietuvišką spaudą;

5. etninėse žemėse kompaktiškai gyvenančius lietuvius sujungti į vieną atskirą valsčių;

6. leisti lietuviams turėti savo atstovus Seinų valsčiaus vadovybėje, Suvalkų vaivadijoje, Lenkijos parlamente;

7. sudaryti geresnes sąlygas lankytis tėvynėje Lietuvoje.

SEKLYČIA

Lithuanian
Manor Inn

PUSRYČIAI - PIETŪS- VAKARIENĖ Banketams ir įvairiems renginiams salė

2715 West 71-st Street
Chicago, IL 60629
Tel. 476-1680 / 476-2655

Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto
iki 8 val. vakaro

Stasys Rackevičius
Savininkas

ARTISTIC HAIR STYLIST

Stilistinis plaukų sušukavimas, ilgų ir trumpų plaukų kirpimas, plaukų dažymas, pusmetinis.

Darbo valandos: antradienį šeštadienio
nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Pirmadieniais
uždaryta.

Telef. 436-1098

2822 West Marquette Road, Chicago,
Illinois 60629

D A I N A RESTORANAS, SALĖS

BANKETŲ SALĖS ATIDARYTOS 7 DIENAS SAVAITĖJE
nuo 8 val. r. - 8 val. vak. RESTORANAS atidarytas šv. r. iki
8 val. vak., pirmadieniais uždaryta.

Kviečiame visus atsilankyti į DAINOS restoraną-host
2656 W. 71-st St Elizabeth & Marion Czuba
Chicago, IL 60629 Tel. 312/434-9666

Interest Compounded
Daily and Paid Quarterly

AT OUR LOW RATES

2212 WEST CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL. 60608

PETER KAZANAUSKAS, Pres.

TEL. 847 - 7747

Hours: Mon, Tue, Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

SERVING CHICAGO LAND
SINCE 1965

Mutual Federal
Savings and Loan

Midland Federal
Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2657 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

Jonas A. GIBAITIS

ADVOKATAS

TELEFONAS: 776-8700

6247 So. KEDZIE AV. CHICAGO IL 60629

TALMAN Grocery & Deli

NAMIE GAMINTAS LIETUVIŠKAS MAISTAS;
KEPSNIAI
UŽSAKYMAI PRIIMAMI PARENGIMAMS - IR
VESTUVĖMS

Savininkai: M.L. Kupciukevičiai

2624 West Lithuanian Plaza
Court, Chicago, IL 60629

Tel. 434-9766

Stasys Jakaitis, Port Hope, Canada 36.00
Vyt. Česnavičius, Richmond Hill 3.00
Jonas Žukas, Woodhaven 8.00
V. Gudaitis, Toronto 8.00
Ona Eikinas, Brockton 3.00
B. Zolpys, Willowdale, Canada 8.00
Agota Šuopienė, Chicago 8.00
Rėmėjams nuoširdžiai dėkojame!

Privilegija Siuntiniams Į Lietuvą

DOVANŲ SIUNTINIAMS į Lietuvą, Latviją, Estiją ir USSR per JAV pašta (parcel post, iki 22 svarų) su teikta speciali privilegija nuo 1991 m. lapkričio mėn. 1 d. iki 1992 m. kovo mėn. 31 dienos. Reguliariai siunčiant siuntinius laivu, per JAV pašta mokama \$6.55 už pirmus 2 svarus ir po \$2.10 už kiekvieną sekantį svarą. Pagal specialią privilegiją, primokėjus tik \$1.00 už kiekvieną svarą, siuntinys keliauja oro paštu ir per 15 dienų pasiekia Vilnių. Pašto formoje mums reikia surašyti siuntinio turinį angliškai ir lietuviškai. Ant siuntinio reikia užrašyti raudonu rašalu (marker) "Humanitarian Airlift".

P a d ė k a

Širdingai dėkojame Ponai Reginai Kučienei ir Jos vadovaujamai Švietimo Tarybai, visai JAV Lietuvių Bendruomenei už kruopščiai surinktą auką Lietuvai, jos žmonėms. Jūsų surinktos ir paaukotos gėrybės džiugina Sibiro lietuvių, Pietryčių Lietuvos vaikučių ir jų globėjų širdis!

Džiaugiamės, kad nepritrūkstate nei jėgų, nei kantrybės rūpintis Lietuva. Jūsų aukos bei dovanos brangios tuo, kad liudydamos Jūsų kilnumą, jos taurina ir Lietuvos žmones, šiais ne labai lengvais laikais skatina nepamiršti mielaširdystės ir pasiaukojimo.

A. Antanaitis

Kultūros ir švietimo ministerijos Rytų su tautiečiais tarnybos viršininkas

Geriausia dovana Prof. A. VOLDEMARO Raštai I ir II tomas

Mieli skaitytojai, prašome įsigyti šiuos du tomus ir kitiems pasiųsti kaip dovaną, tuo paremsite LAISVOSIOS LIETUVOS knygų leidyklą. I ir II tomo kaina tikrai \$25.00. Kanadoje \$30.00.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio išleistos premijuotos knygos:	
1. J. Gliuda - Aitvarai ir Girta.....	\$ 4.00
2. A. Kairys - Ištikimoji Žolė.....	\$ 4.00
3. A. Baronas - Vėjas Lekia Lyguma.....	\$ 4.00
Kitos knygos:	
4. St. Jakubickas - Kas Yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdis.....	\$ 5.00
5. St. Jakubickas - Dienos įvykių šūkuriuose 1915-1986 (Gyvenantys Kanadoje šią knygą užsisako šiuo adresu: V. Jakubickas, 254 Connaught Ave., Delhi, Ontario N4B 1L4, Canada)	\$ 10.00
6. V. Bražėnas - Samokslas Prieš Žmoniją.....	\$ 2.50
7. M. Blynas - Lietuvos Senovės Paminklai.....	\$ 10.00
8. M. Blynas - Tikroji Praeitis.....	\$ 6.00
9. M. Blynas - Lietuvos Senovės Palikimas.....	\$ 5.00
10. V. Šimkus - Atsiminimai I dalis.....	\$ 10.00
11. V. Šimkus - Atsiminimai II dalis.....	\$ 10.00
12. B. Kemežaitė - Sudėvį Aš Išėinu.....	\$ 4.00
13. A. Kašiūbienė - Žirgeliai (Eilėraščiai).....	\$ 3.00

Prašau užpildyti ir iškirpus pastatyti LAISVAJAI LIETUVAI 2618 West 71-st Str., Chicago, IL 60629.
Siunčiu \$22.00 metinę prenumeratą ir prašau siųsti LAISVĄ LIETUVĄ.
Siunčiu \$..... už nurodytas knygas.....
Vardas ir pavardė.....
Numeris ir gatvė.....
Miestas, valstija ir pašto zona.....

ligoninės, kai dar jiems yra teikiama mediciniška pagalba.

Norėdama daugiau sužinoti apie Vaikų Vilties tikslą, ar atsiųsti auką kurią galima nusirašyti nuo federalinio mokesčių, prašau teirautis sekančiu adresu: Lietuvos Vaikų Viltis, 2711 W 71-st Street, Chicago, IL 60629; (312) 476-9664 nuo 11 v. i.š ryto iki 3 v. p. p. Silvija Kučėnaitė-Foti

"KAUNO LAIKO" Redakcijai

Viešėdamas Kaune, turėjau progą stovėti prie lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei nusipelnusio žmogaus, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio (LAS) išeivijoje garbės nario Vilhelmo Storostos-Vydūno palaikų Kaune.

LAS vardu lenkiu galvą prieš tą Lietuvą, vardu milžiną, prašydamas Aukščiausiąjį suteikti Vilhelmo sielai ramybę, o jo palaikams tebūnie lengva mūsų šalies žemė.

Čikagietis Kasperas RADVILA

1991 m. spalio 19 d.

LIETUVOS VYČIAI

1991 m. spalio 30 d. Vyčių prezidentė Frances Petkus įteikė Lietuvos respublikos ambasadoriui Amerikoje Stasiui Lozoraičiui 5,000 dolerių čekį, kaip Vyčių dovaną ambasada, nes atsiėmus Lietuvos respublikai, jos ambasada Amerikoje atsirado daug naujų išlaidų. Ši suma buvo paskirta Lietuvos ambasada Amerikoje, posėdžiaujant Lietuvos Vyčiams Philadelphijoje.

Neseniai Lietuvos Vyčių Mid-America distrikto taip pat paskyrė šiai ambasada 2,000 dolerių paramą, kurią įteikė to distrikto prezidentas Algirdas Braza.

Lietuvos Vyčių organizacija Amerikoje turi 60 tarybų, kurias sudaro 5,000 narių. Organizacijos moto (šūkis) - Dievui ir Tėvynei!

Visą laiką Vyčiai rūpinasi lietuviškumo reikalais: knygų ir vaistų siuntimu į Lietuvą bei parama Lietuvių Kolegijos Romoje.

Žydų Slapta Žvalgyba Mossad Bendrauja Su Vokietijos Kariuomene

Anglijoje leidžiamas savaitraštis "The European" nr. 78, 1991 lapkričio 1 d., 6 psl. atspausdino žinutę apie Vokietiją.

Kritus Rytų Vokietijai, tą sritį perėmus Vokietijai, Izraelio žvalgyba Mossad susidomėjo Rytų Vokietijoje vartojamais kariuomenės automobiliais. Hamburgo uosto policija užtikino karinės buvusių Rytų Vokietijos automobilių, su raketomis leidžiančiais įtaisais, jau pakrautus pakrovimui į laivą. Ant jų buvo užrašyta Ž e m ė s ū k i o i r a n k i a i. Taip užvardinti kontaineriai (dėžės) su "žemės ūkio įrankiais" buvo adresuoti į Izraelio uostą Haifa. Tas prekes vežantis laivas priklausė Izraelio ir Vokietijos jungtinei bendrovei.

Pagaliau, Vokietijos vyriausybė pripažino, kad jų valstybinė žvalgybos įstaiga BND padarė klaidą, paruošė klaidingus dokumentus neatsižvelgiant į Vokietijos Krašto apsaugos ministerijos. Vokietijos Krašto apsaugos ministeris Gerhard Stoltenberg pasakė, kad BND elgesys buvęs visiškai nepatenkinamas, tik neaišku, kokie įstatymai buvę pažeisti.

Vokietijos žvalgybos įstaigos BND atstovs pareiškė, kad Izraelio žvalgyba Mossad pareikalavusi tų automobilių ir kitko, bandymams, tyrimams, ir dar pridėjo, kad tarp draugiškų valstybių tai, esą, leistina. Tačiau Vokietijos parlamentas, priėmęs tokį įvykių, pareikalavo atskaitomybės; BND viršininkas Lutz Stavenhagen privalo atsišatydinti.

K. Gard

ATVEŽĖ LITUS ?

Spalio 31 d. Lietuvos bankas buvo apsuptas ginkluotų policininkų, prie pastato stovėjo specialios mašinos, kuriomis vežami vertybiniai popieriai. "Lietuvos aidas" iš neoficialių šaltinių sužinojo, kad į banką atvežti litai. Oficialūs asmenys paneigti šią žinią atsisakė.

Š. m. spalio 27 d. Jaunimo Centro salėje buvo prisimintas prieš vienerius metus miręs rašytojas, žurnalistas ir skautas Bronius Kviklys. Minėjimo metu, kurį suruošė Skautų Akademinis Sąjūdis, skautės įteikia velionio dukrai Danguolei gėles, prašydamos jas įteikti jos mamytei, kuri dėl stiprios sveikatos šiame paminėjime negalėjo dalyvauti.

Jono Tamulaičio nuotrauka

Šv. Jurgio parapija (6707 West 175 Str., Tinley Park, IL 60477) š. m. lapkričio 24 d. 4 val. p. p. ruošia 1991 m. užbaigimo religinį koncertą. Pagrindinė programos dalį sudaro Johann Sebastian Bach'o kantata Nr. 161 ir muziko Purcel kūriniai. Šią dalį papildys solistai - tenoras Mark Meier ir altas Cheryl Rowland. Beto, vargonais solo pagros muzikas Robert Mockus. Bus ir vaikų choras.

Įėjimas ir automobilių pastatymo vieta neapmokama. Norintieji daugiau informacijų, prašomi skambinti telef. (1-708) 532-2243.

Žurnalas "TECHNIKOS ŽODIS" 1991 m. 3-čias numeris jau pasiekė skaitytojus. Ši numerį redagavo redaktorius V. Jautokas, padedant V. Peseckui. Leidinys patrauklus, apima žurnalo formos 68 puslapius. Viršelį puošia buvusio mūsų Karo aviacijos generolo-inžinieriaus Antano Gustaičio nuotrauka. Talpinami šiame specialiajame žurnale straipsniai liečią beveik visą generolo Gustaičio gyvenimą, pradedant nuo jaunystės ir baigiant jo nužudymu sovietų komunistinių kraugerių kalėjime. Be to visi leidinio puslapiai išmarginti mūsų aviacijos kariškių nuotraukomis ir generolo Gustaičio konstrukcijos lėktuvų vaizdais. Šis leidinys privalėtų atsirasti kiekvieno lietuvių asmeniškose knygynėliuose.

Ar Jūs Padėsite Lietuvai ?

Staiga Lietuva yra vėl politiniai nepriklausoma valstybė. Dabar prasideda nelengvas ekonominio atstatymo ir išsivystymo laikotarpis. Šiuo metu Lietuvai būtų ypatingai naudinga pasisemti žinių ką ir kaip daryti geriau. Lietuvai daug gali padėti tie, kurie moka kalbą, bei žino jos papročius ir kultūrą. Tai yra : užsienio lietuviai.

Purdue University Calumet kancleris dr. James Yackel tai gerai supranta ir nori sudaryti užsienio lietuvių biznio, ekonomijos, ir viešosios administracijos specialistų, norinčių Lietuvai padėti, sąrašą. Šie žmonės bus kviečiami dalyvauti specifiniuose projektuose vykdomuose Lietuvoje.

Jeigu Jūs turite patirties biznio, ekonomijos, ar viešosios administracijos srityse ir norėtumėt dalyvauti praktiškos pagalbos teikime Lietuvai, rašykite ar skambinkite :

Dr. Feliksas Palubinskas, Head
Management Department
Purdue University Calumet
Hammond, IN 46323
Telefonas: (219) 989-2607
(219) 989-2388

REMKIME TAUTOS FONDA

ir padėkime ok. Lietuvai kovoje už jos teises.

Jūsų auka TAUTOS FONDIUI finansuoja Lietuvos laisvinimo darbus, ELTA biuletenių įvairiomis kalbomis leidimą bei Europoje informacijos įstaigų ir radijo bangomis sklaidžiamas žinias, kurios neleidžia pasauliui užmiršti apie tikrą padėtį Lietuvoje ir jos brutalią okupaciją.

Prisiminkime LIETUVOS LAISVĖS IŽDĄ pagerbdami artimuosius, įamžindami jų atmintį ar tvarkdami savo palikimų reikalus.

Aukos, dovanos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, IRS Cert. No. 51-0172223.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421